

Årsberetning 2013

DEN
UAFHÆNGIGE
POLITIKLAGEMYNDIGHED

Den Uafhængige
Politiklagemyndigheds
bidrag til at opretholde og
styrke borgernes tillid til
politiet er, i sandhedens
tjeneste, fortsat at leve op til
kravene om uafhængighed,
grundighed og kvalitet i
forbindelse med behandling
af myndighedens
sager.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed er i god trivsel

I 2013 har Politiklagerådet (Rådet) haft fokus på at få defineret det fælles værdigrundlag, som skal være fundamentet for medarbejdernes daglige arbejde, og som skal afspejle sig i Politiklagemyndighedens afgørelser. Rådet har arbejdet med bevidstheden om, at det overordnet er Rådets opgave og ansvar at sikre, at der er realiteter bag det krav om **uafhængighed**, som myndighedens navn stiller til alle ansatte og rådsmedlemmer og samtidig lover befolkningen.

Rådet har holdt sig løbende ajour med et bredt udsnit af de afgørelser, Politiklagemyndigheden har truffet i årets løb. Endvidere har Rådet truffet afgørelse i en række principielle sager og i sager af betydelig almen interesse samt i en række ensartede sager med henblik på at fastlægge Politiklagemyndighedens praksis på et udvalgt område. Herunder har Rådet truffet afgørelse i en række sager, som har været omtalt offentligt, ligesom Politiklagemyndighedens praksis i klagesager om politiets anvendelse af peberspray er blevet fastlagt.

Det er Rådets klare vurdering, at Politiklagemyndighedens medarbejdere i høj grad er fagligt kompetente og i udførelsen af deres arbejde på alle måder lever op til kravet om integritet.

Ud fra bevidstheden om, at Politiklagemyndigheden også skal fremstå i offentligheden som uafhængig, har Rådet taget initiativ til at inddrage alle medarbejdere i et fælles projekt om synlighed af Politiklagemyndighedens værdigrundlag med ekstern bistand fra et konsulentfirma. Projektet blev indledt med en workshop, og der skal arbejdes videre med dette projekt som fokusområde i 2014. Arbejdet med at synliggøre Politiklagemyndighedens uafhængighed er blevet aktualiseret af, at medierne har udvist interesse for emnet og har bragt indslag, som – i flere tilfælde på et fejlagtigt retligt og faktisk grundlag – har anfægtet såvel Politiklagemyndighedens uafhængige status som institution som Politiklagemyndighedens reelle uafhængighed.

I 2012 nedsatte Rådet en arbejdsgruppe, der i september 2013 afleverede en beskrivelse af en forsøgsordning med mægling. Rådet forventer på den baggrund, at der vil blive sat et forsøg i gang i løbet af 2014.

Rådet har formuleret yderligere et fokusområde i 2014 ”Politiansatte under anklage”. Der skal således foretages en nærmere analyse af de retlige rammer for Politiklagemyndighedens efterforskning, herunder navnlig afhøringer af indklagede eller sigtede politiansatte og vidneafhøring af politiansatte. Formålet hermed er at optimere efterforskningens kvalitet og hensynet til retssikkerheden for såvel de politiansatte, efterforskningen er rettet imod, som klagerne. Dette fokusområde er således rettet mod det overordnede formål at komme frem til det bedst mulige faktuelle grundlag for korrekte afgørelser.

Elisabeth Mejnertz
rådsformand

Årsberetning 2013

I 2013 har Den Uafhængige Politiklagemyndighed fortsat arbejdet med at sætte rammerne for en uafhængig og effektiv myndighed, der behandler klager over politiets adfærd og efterforsker sager, hvor der er mistanke om strafbart forhold begået af polititjenestemænd i tjenesten.

Uafhængighed, tillid, retssikkerhed for sagens parter og effektivitet er begreber, der er helt centrale i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds søgen efter sandheden i de sager, der bliver undersøgt og efterforsket.

Sandheden er ikke en entydig størrelse, og i rigtig mange af myndighedens sager er det nærmeste, man kan komme sandheden, at der ikke er oplysninger, der afgørende støtter klagers opfattelse af sagen frem for polititjenestemandens. Forklaring står mod forklaring.

I disse ”påstand mod påstand – sager” er det meget vigtigt at holde fast i, at påstand mod påstand ikke betyder, at Politiklagemyndigheden lægger mere vægt på politimandens forklaring end på en forklaring fra en anmelder eller en klager. Påstand mod påstand betyder, at der ikke findes objektive beviser, eksempelvis forklaringer fra uvildige vidner eller gode video-optagelser, der støtter den ene forklaring frem for den anden.

Uanset, at mange sager ender med påstand mod påstand, så er det stadigvæk meget væsentligt, at Politiklagemyndigheden bruger ressourcer på at finde ind til sandheden også i disse sager. Det er væsentligt af hensyn til borgernes, ja hele samfundets tiltro til, at det nytter at klage, at klagerne bliver taget alvorligt, og at tingene bliver undersøgt.

Selv om det for den enkelte polititjenestemand kan føles generende og unødvendigt ressourcekrævende at skulle igennem en klagesag,

så er det samlet set – for politiet og samfundet i det hele taget – nødvendigt, at sagerne undersøges, således at der fortsat er tillid til, at politiet forvalter sit magtmonopol med ydmyghed og proportionalitet.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har i 2013 været genstand for stor interesse, navnlig fra pressens side. Efter min opfattelse er det ganske naturligt, at Politiklagemyndighedens arbejde påkalder sig stor interesse.

Det er meget vigtigt, at pressens tilgang til et så samfundsmæssigt centralt område er saglig og oplysende. Ligeså vigtigt det er, at den enkelte polititjenestemand gør sig klart, at det giver mening, at selv små klagesager får en ordentlig behandling, ligeså vigtigt er det, at pressen og andre aktører i klagesagerne, f.eks. advokater, loyalt forholder sig til, at det i mange sager ikke er muligt at nå frem til et entydigt billede af, hvad der er foregået, og at dette ikke er udtryk for, at Politiklagemyndigheden tror mere på polititjenestemanden end på borgeren.

Det er nødvendigt for samfundets fortsatte tiltro til politiet, at Politiklagemyndigheden forsøger at finde ind til sandheden, men det er også vigtigt med en grundlæggende forståelse for, at det kan være en vanskelig opgave, og at sandheden ofte ligger et sted midt imellem.

Fra flere sider er det gang på gang blevet anført, at antallet af sager, hvor borgerne får medhold i deres klager, er for lavt, og at der ikke er sket væsentlige ændringer heri efter, at Politiklagemyndigheden er blevet etableret.

Det er ikke og må ikke være et mål i sig selv, at antallet af sager, hvor der udtales kritik af politiet, stiger. Politiklagemyndigheden

I sandhedens tjeneste

udtaler kritik i de sager, hvor der er grundlag for at bebrejde politiet noget. Som jeg anførte i forordet til Politiklagemyndighedens første årsberetning for 2012, så er det mit håb, at der i politiet oparbejdes rutiner, der sikrer, at Politiklagemyndighedens afgørelser og sager i det hele taget bruges fremadrettet med henblik på at opnå læring og således nedbringe antallet af tilsvarende sager fremover.

Det er ikke acceptabelt, hvis der rejses tiltale mod politipersonale i videre eller mindre omfang end mod andre borgere i ensartede tilfælde, og det er ligeledes ikke acceptabelt, at der udtales kritik i sager, hvor der ikke er et bevismæssigt grundlag for at bebrejde politiet noget. Der gælder i forbindelse med Politiklagemyndighedens behandling af sagerne retssikkerhed for både den, der klager, og den, der klages over.

Det er af afgørende samfundsmæssig betydning, at vi i et retssamfund som det danske bevarer tilliden til, at vi har et godt og professionelt politi, og det er et nødvendigt led heri, at borgerne har tillid til, at der er et sted, hvor man kan henvende sig og blive taget alvorligt, hvis man har haft en dårlig oplevelse med politiet.

Den Uafhængige Politiklagemyndigheds bidrag til at opretholde og styrke borgernes tillid til politiet er, i sandhedens tjeneste, fortsat at leve op til kravene om uafhængighed, grundighed og kvalitet i forbindelse med behandling af myndighedens sager.

Kirsten Dyrman
direktør

Fakta om Den Uafhængige Politiklagemyndighed

Retsgrundlaget

Oprettelsen af Den Uafhængige Politiklagemyndighed blev vedtaget ved lov nr. 404 af 21. april 2010. Det fremgik af loven, at myndigheden skulle virke fra den 1. januar 2012.

Ledelse og medarbejdere

Den Uafhængige Politiklagemyndighed er en selvstændig myndighed, der ledes af Politiklagerådet og en direktør. Politiklagerådet er Politiklagemyndighedens øverste ledelse og har det overordnede ansvar for myndighedens virksomhed.

Politiklagerådet består af en formand, der er landsdommer, en advokat, en universitetslærer i retsvidenskab og to repræsentanter for offentligheden. Udover direktøren har Politiklagemyndigheden ansat 10 jurister, 6 administrative medarbejdere, 8 efterforskere og 1 student.

Politiklagemyndigheden er placeret i Aarhus.

Politiklagemyndighedens opgaver

Politiklagemyndigheden behandler klager over polititjenestemænds adfærd i tjenesten og anmeldelser om strafbare forhold begået af polititjenestemænd i tjenesten. Herudover efterforsker Politiklagemyndigheden sager om personer, der er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Adfærdsklager

Politiklagemyndigheden behandler og træffer afgørelse i sager, hvor der klages over polititjenestemænds adfærd. Afgørelserne kan ikke indbringes for en højere administrativ myndighed.

Straffesager

Efterforskningen af straffesager sker af Politiklagemyndigheden, der udfærdiger en redegørelse om sagen til statsadvokaten. Afgørelsen om tiltalespørgsmålet træffes herefter af statsadvokaten. Politiklagemyndigheden kan afvise grundløse anmeldelser med klageadgang til statsadvokaten.

Sager, hvor en person er død eller kommet alvorligt til skade

Politiklagemyndigheden iværksætter efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt, f.eks. som anholdt eller detentionsanbragt. Politiklagemyndighedens efterforskning i disse sager sker, uanset om der er formodning om et strafbart forhold.

Politiets møde med publikum

Politiet skal tale ordentligt til borgerne

Politiet skal optræde høfligt og hensynsfuldt overfor borgerne. Det følger af reglerne om god forvaltningsskik, som er udviklet i Folketingets Ombudsmands praksis, og generelt af decorumkravet for tjenestemænd. Herudover er der i politiets folder "Etik i politiet" fastsat en række mere konkrete retningslinjer for, hvordan man som polititjenestemand skal fremstå og agere for at leve op til ovennævnte krav. Det fremgår heraf bl.a., at man som polititjenestemand skal udstråle professionalisme og optræde med situationsfornemmelse, ligesom man skal tale ordentligt til borgerne. Manglende efterlevelse af disse forskrifter skader politiets image og dermed også tilliden til politiet.

Politiklagemyndigheden behandler mange sager vedrørende politiets møde med borgerne. Det er myndighedens opfattelse, at et stort antal af disse sager kunne undgås ved en forholdsvis lille indsats fra den enkelte polititjenestemands side bestående i, at han eller hun i sit daglige arbejde er opmærksom på altid at henvende sig til borgeren på en ordentlig og korrekt måde.

En anholdelse – også selvom den er fuldt berettiget og i øvrigt foregår fredeligt – vil for langt de fleste borgere opleves som intimiderende. Det samme gælder andre former for magtanvendelse fra politiets side. Derfor er det afgørende, at polititjenestemanden ved udøvelsen af sine magtbeføjelser og i mødet med borgerne i det hele taget, f.eks. ved modtagelse af anmeldelser, optræder og taler respektfuldt. Det gælder også, når politiet – som det ofte er tilfældet – befinder sig i en presset og konfliktfyldt situation, hvor politiet ikke selv mødes med respekt. Som polititjenestemand bør man således undgå at skælde ud eller virke belærende, idet mange borgere vil opleve dette som krænkende i sig selv.

Hvad der er korrekt sprogbrug, afhænger af de konkrete omstændigheder, men udtryk som "hold kæft" og "idiot" vil som klart ud-

gangspunkt være kritisable. I en konkret sag (DUP-2012-331-0654) fandt Politiklagemyndigheden, at det var kritisabelt, at en polititjenestemand, P udtalte: "Æblet falder godt nok ikke langt fra stammen" i forbindelse med, at en kvinde, K og hendes datter, D ikke ville forlade ekspeditionen på en politistation, hvorfor P til sidst ledsagede dem ud med magt. Politiklagemyndigheden lagde vægt på, at udtalelsen i situationen måtte opfattes som nedladende, idet K var ophidset, og idet P netop havde udtalt, at D havde været hysterisk ved henvendelsen. Derimod fandt Politiklagemyndigheden ikke anledning til at kritisere, at der blev anvendt magt overfor de pågældende. I en anden sag fandt Politiklagemyndigheden, at det var meget beklageligt, at en polititjenestemand udtalte: "Hvorfor fucker I ikke selv af?" eller lignende som svar på, at to unge mænd sagde: "Åhh, fuck nu af med jer" eller lignende til politiet.

Endelig er det utvivlsomt, at mange politiopgaver løses korrekt og hensigtsmæssigt ved, at politiet udviser professionel empati og omtanke. Men der er en grænse for, hvor uformel eller personlig politiet bør være over for borgeren, idet det i visse situationer kan virke krænkende for den pågældende. Det illustreres af en sag (DUP-2013-331-0986), hvor en polititjenestemand i forbindelse med registrering af en flok unge havde kaldt en afrikansk udseende dreng for "N.W.A." i betydningen "Nigger With Attitude". Politiklagemyndigheden fandt udtalelsen uhensigtsmæssig, uanset at den var ment humoristisk, og uanset at tonen var fri og kæk mellem politiet og gruppen af unge mennesker.

Mægling

Et forsøg på at opnå større tilfredshed og forståelse
både hos borgeren og polititjenestemanden

Muligheden for mægling i politiklagesager har løbende været drøftet i Den Uafhængige Politiklagemyndigheds øverste ledelse – Politiklagerådet.

Drøftelserne er udsprunget af de overvejelser, som udvalget bag betænkningen fra 2009 om behandling af klager over politiet har haft om mægling i politiklagesager (Betænkning nr. 1507/2009).

Under sit arbejde med betænkningen overvejede udvalget, om nogle adfærdsklagesager kunne være egnede til en form for mægling. Udvalget pegede på, at det ville være en mulighed, at der i en ny uafhængig politiklagemyndighed blev etableret en forsøgsordning med mægling, idet det igennem en forsøgsordning ville kunne afklares, om mægling er et brugbart redskab til at få løst nogle klagesager til både klagers og indklagedes tilfredshed.

Udvalget bemærkede, at man også uden for notitssagsområdet kan forestille sig sager, hvor klager ikke har indgivet en klage for at forfølge den indklagede polititjenestemand men primært ønsker at få en forklaring på polititjenestemandens adfærd.

På baggrund af drøftelserne i Politiklagerådet blev der i 2012 nedsat en arbejdsgruppe, der skulle udarbejde et oplæg om etableringen af en forsøgsordning. Oplægget blev præsenteret på et rådsmøde i september 2013, og der var blandt rådets medlemmer enighed om, at en forsøgsordning med mægling bør etableres.

Rådets medlemmer lagde i den forbindelse bl.a. vægt på erfaringerne fra mæglingsordninger i udlandet, herunder i USA, hvor mægling overordnet set har medført større tilfredshed blandt både klager og de indklagede polititjenestemænd. Der blev endvidere lagt vægt på de erfaringer, man har fra sundhedsområdet i Danmark. Med implementeringen af det nye patientklagesystem i januar 2011

blev ”dialogsamtalen” indført. Når en borger i dag indgiver en klage til Patientombuddet, bliver klageren samtidig tilbudt en samtale (dialog) med de sundhedspersoner (indklagede), som har behandlet klageren. For mange klagerere er dialogen med til at sætte punktum for en ubehagelig oplevelse.

Arbejdsgruppen under Politiklagerådet har foreslået en forsøgsordning med mægling i nogle af de politiklagesager, som ligger over notitssagsniveau. De nuværende sager, som behandles som notitssager, skal fortsat behandles under notitssagsordningen, idet der er tale om en god og velfungerende ordning.

En række af de sager, som efter klagens alvor ligger over notitssagsniveau, kan imidlertid være egnede til mægling. Det drejer sig bl.a.

Fokus flyttes fra at
bevise og straffe til
at lytte og lære

om de sager, hvor en polititjenestemand står til en mildere form for kritik og en tilsvarende disciplinær sanktion.

Det kan f.eks. være en sag, hvor det kan lægges til grund, at en polititjenestemand har udvist en bestemt adfærd, og som Politiklagemyndigheden normalt ville vurdere som kritisabel eller uhenigtsmæssig. Der vil her være tale om sager af en sådan karakter, at placering af et formelt ansvar hos den indklagede polititjenestemand er mindre relevant i forhold til den gevinst, det kan være for begge parter at drøfte og drage læring af et hændelsesforløb gennem mægling.

Arbejdsgruppen har ligeledes peget på, at de såkaldte "påstand-mod-påstand-sager" kan være egnede som mæglingssager. I disse sager oplever borgerne ofte klagesystemet som besværligt og urimeligt – et system, hvor borgeren ikke "får noget ud af" sin klage.

For begge kategoriers vedkommende vil mægling kunne bidrage til en større tilfredshed og forståelse hos både klager og den indklagede polititjenestemand. Begge parter får mulighed for at forklare sig, og eventuelle misforståelser kan blive ryddet af vejen. Fokus flyttes hermed fra at bevise og straffe til at lytte og lære.

En mægling er frivillig og forudsætter, at både klager og den indklagede polititjenestemand deltager. Mægling træder i stedet for sædvanlig sagsbehandling og afgørelse i Politiklagemyndigheden. Dette betyder, at hvis både klageren og den indklagede polititjenestemand deltager i en mægling, afslutter Politiklagemyndigheden klagesagen. I denne situation er der ikke mulighed for at videreføre klagesagen – uanset mæglingens udfald. Deltagelse i mægling fra den indklagede polititjenestemands side medfører således, at klagesagen ikke kan resultere i disciplinære sanktioner for den pågældende.

I mæglingen deltager som udgangspunkt alene de involverede parter – klageren og den indklagede polititjenestemand. Mæglingen ledes af en upartisk mægler, som skal guide parterne til at tale sammen og eventuelt finde en løsning på konflikten. Mægleren skal således ikke på nogen måde træffe afgørelse i sagen. De oplysninger, som parterne giver under mæglingen, er fortrolige.

Forsøgsordningen foreslås at strække sig over 2 år, hvorefter Politiklagerådet efter en grundig evaluering beslutter, om ordningen skal gøres permanent.

Politiklagemyndigheden sendte i november 2013 oplægget om en forsøgsordning med mægling i høring hos Rigspolitiet, Justitsministeriet og Rigsadvokaten. Politiklagemyndigheden præsenterede endvidere på et møde med Rigspolitiet i februar 2014 et mere detaljeret oplæg om den påtænkte forsøgsordning.

Resultatopgørelse

(1.000 kr.) for 2013

Ordinære driftsindtægter	20.700
- Heraf indtægtsført bevilling	20.700
Ordinære driftsomkostninger	18.323
- Heraf løn	14.508
- Heraf afskrivninger	70
- Heraf øvrige omkostninger	3.745
Resultat af ordinære drift	2.377
Andre driftsomkostninger	–
Finansielle nettoomkostninger	11
Årets resultat	2.366

Politiklagemyndighedens økonomiske resultat for 2013 bliver nærmere uddybet i årsrapporten for 2013, som offentliggøres på myndighedens hjemmeside.

Når politiet bruger magt

Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig

Politiets er i lovgivningen tillagt beføjelser til at udøve fysisk magt under særlige omstændigheder, herunder f.eks. anvende peberspray, stav, politihund eller tjenestevåben.

Der er derfor af afgørende betydning, at befolkningen har og kan have tillid til, at politiet udøver disse beføjelser på en god og ordentlig måde.

På den baggrund anser Den Uafhængige Politiklagemyndighed klager over, at politiet har anvendt overdreven eller unødvendig magt, samt anmeldelser om at politiet har begået vold eller lignende fysiske overgreb mod en borger, som et af myndighedens allervigtigste kerneområder.

Reglerne om politiets magtanvendelse findes i politiloven, lov nr. 444 af 9. juni 2004 samt i en række bekendtgørelser fastsat med hjemmel i loven.

Politiets beføjelser til at udøve fysisk magt må nødvendigvis indebære, at der stilles betydelige krav til, at politiet handler ansvarsbevidst og professionelt og ikke anvender mere magt end nødvendigt.

Eksempelvis må politiet ikke anvende peberspray eller bruge såkaldt atemi-tryk (nødværgeteknik i form af smertepåvirkning ved bl.a. tryk bag øret eller under kæben) over for en anholdt, der allerede er under politiets kontrol. Dette er for så vidt angår anvendelsen af peberspray fastslået i en dom fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sagen Ali Günes mod Tyrkiet (9829/07), hvor Domstolen fandt det i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 3, at tyrkisk politi anvendte en spray med tåregas mod en demonstrant, der allerede var under politiets kontrol.

Ligeledes fandt Politiklagemyndigheden det i sagen DUP-2012-331-0539 kritisabelt, at en polititjenestemand havde eksponeret en anholdt med peberspray samt givet ham et atemi-tryk i en situation, hvor den anholdte allerede var under kontrol, idet han både var ilagt håndjern på ryggen og var faldet til ro, ligesom der var op til 7 dørmænd og 2 polititjenestemænd omkring ham.

Det er ligeledes klart, at politiet ikke må anvende fysisk magt over for personer, der ikke selv er voldsomme, truende eller udøver passiv modstand mod politiet, men som på grund af sygdom eller hjælpeløshed har brug for politiets hjælp.

I sagen DUP-2013-331-0767 udtalte Politiklagemyndigheden kritik af, at en polititjenestemand, P havde anvendt et atemi-tryk over for en mand, M, der på grund af beruselse ikke var i stand til at rejse sig, da politiet anholdt ham med henblik på at anbringe ham i detention. Efter forgæves at have anvendt atemi-tryk, løftede de tilstedeværende politifolk M op i armene og trak ham ind i patruljevognen. Politiklagemyndigheden fandt, at det i den pågældende situation ikke havde været berettiget at anvende atemi-tryk under henvisning til, at der i den konkrete situation fandtes en mere skånsom måde, hvorpå politiet kunne få M ind i patruljevognen.

Politiets magtanvendelse må derudover kun ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magt-anvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade. Endvidere skal magt anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og på en sådan måde, at eventuelle skader begrænses til et minimum.

I sagen DUP-2012-331-0682 udtalte Politiklagemyndigheden, at det var uhensigtsmæssigt, at en polititjenestemand, P havde påført en

mand, M, peberspray ved at sprøjte peberspray i sin hånd og gnide den rundt i ansigtet på M, som passivt modsatte sig anholdelse.

P var i samme forbindelse ved et uheld kommet til at prikke M i øjet med sin finger. Efter Politiklagemyndighedens opfattelse var den anvendte fremgangsmåde unødvendig ubehagelig for M og indebar risiko for, at P påførte vedkommende skade.

Det beror på en konkret vurdering, om en borgers henvendelse om politiets urimelige anvendelse af fysisk magt skal behandles som en klage over politiets adfærd i form af overdreven eller unødvendig magtanvendelse eller som en egentlig voldsanmeldelse.

I sagen DUP-2013-331-1169 fremgik det af en videooptagelse, at en mand, M, der var iført strips på ryggen, blev ført hen ad gaden af to polititjenestemænd, mens de havde fat i M's arme. Det fremgik endvidere, at M på et tidspunkt gav et mindre vrid med kroppen. Kort herefter spændte polititjenestemanden, P ben for M, der faldt med ansigtet forrest ned i vejen og fik skader i ansigtet, herunder tandskade. Statsadvokaten mente ikke, at man kunne udelukke, at P troede, at M ville vriste sig fri eller gøre udfald mod P. Politiklagemyndigheden påklagede afgørelsen. Rigsadvokaten tiltrådte statsadvokatens afgørelse men bemærkede dog, at den udøvede magtanvendelse kunne forekomme voldsom, bl.a. fordi den blev udøvet over for en person, der var ilagt strips.

Politiklagemyndigheden behandlede efterfølgende sagen som en adfærdsklagesag og fandt P's adfærd i situationen for meget kritisk. Politiklagemyndigheden fandt ikke, at magtanvendelsen i form af benspænd var nødvendig og forsvarlig i situationen, hvor M allerede var ilagt strips på ryggen og blev fastholdt i begge arme af to polititjenestemænd, ligesom der ikke var tale om en kontrolleret nedtagning, hvor M kunne tage fra i faldet. Politiklagemyndigheden lagde dog i formildende retning vægt på de generelle omstændigheder omkring politiaktionen, herunder at der forud for den udøvede magtanvendelse havde været et længere og voldsomt hændelsesforløb, hvor omkring 140 personer blev anholdt.

Naturligvis har politiets magtanvendelse i mange andre tilfælde været fuld forsvarlig og nødvendig, og politiet er ofte i stand til at håndtere vanskelige situationer og anholdelser fredeligt og uden brug af magt. Afgørende er det, at den enkelte polititjenestemand altid er bevidst om, at der skal foretages en konkret professionel afvejning i den enkelte situation af, om det er nødvendigt at anvende magt, eller om situationen eventuelt kan gribes an på en anden og mindre indgribende måde over for den pågældende borger. Skal der anvendes magt, må midlet afstemmes efter de konkrete omstændigheder.

Politi-loven:

§ 15.

Politiet må anvende magt

- 1) med henblik på at forebygge og afværge fare for forstyrrelse af den offentlige fred og orden samt fare for enkeltpersoners eller den offentlige sikkerhed,
- 2) med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben,
- 3) med henblik på at bringe strafbar virksomhed til ophør eller i forbindelse med efterforskning og forfølgning af strafbare forhold,
- 4) som led i bistand til andre myndigheder,
- 5) som led i udførelse af kontrol- og tilsynsopgaver samt
- 6) med henblik på at vurdere, om et barn eller en beruset, syg eller hjælpeløs person befinder sig i fare.

§ 16.

Politiets magtanvendelse skal være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade.

Stk. 2. Magt skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Danmark indførte 1. januar
2008 peberspray som
magtmiddel for politiet

Peberspray

Politiets brug af peberspray som magtmiddel

Peberspray

Peberspray blev indført som en almindelig del af politiets udrustning i januar 2008. Det skete i forlængelse af en forsøgsordning, hvor polititjenestemænd fra tre politikredse i Østjylland i juni 2006 blev udstyret med magtmidlet. Indførelsen skete ud fra en forventning om, at antallet af skader på borgere og polititjenestemænd kunne reduceres, bl.a. fordi anvendelse af politistav under voldsomme anholdelser i større omfang kunne undgås, hvis politiet i stedet kunne gøre brug af peberspray.¹

Magtmidlet består af en mindre aerosoldåse, som indeholder udtræk af cayennepeber iblandet et opløsnings- og drivmiddel. Når en person eksponeres med peberspray i ansigtet, vil vedkommende typisk få længerevarende øjenlågskrampe, hudsvie, kraftig slimhindeirritation og luftvejspåvirkning. Den ramte person vil krumme sig sammen og være fuldstændig blændet og uden mulighed for at orientere sig, ligesom vedkommende vil have stærke smerter.²

Pebersprayens indplacering på politiets magtbarometer

Med henvisning til en række episoder fra USA, hvor anvendelse af peberspray havde alvorlige konsekvenser for de ramte personer, anbefalte Sundhedsstyrelsen i 2009 at brug af peberspray bør begrænses mest muligt og altid ske ud fra en relativ risikovurdering, således at anvendelsen vil kunne forebygge mere alvorlige skader ved andre potentielle magtmidler.³

Politiets anvendelse af peberspray er reguleret i magtbekendtgørelsens §§ 25 a-d. De tilfælde, som magtbekendtgørelsen angiver for, at politiet kan anvende peberspray, svarer til de betingelser, der stilles i politilovens §§ 18 og 19 for anvendelse af politistav og hund. Peberspray indplaceres over tåregas og på niveau med anvendelse af politistav og -hund på politiets såkaldte magtbarometer.⁴ Anvendelsen af peberspray anses af domstolene for at være et legems-

angreb, der opfylder gerningsindholdet i straffelovens § 245, stk. 1.⁵ Det er således ikke i overensstemmelse med domspraksis at antage, at peberspray er et mildt magtmiddel.⁶

Politiets anvendelse af peberspray bør derfor begrænses mest muligt under hensyn til, at der er tale om et magtmiddel udviklet med henblik på at påføre fysisk smerte i ikke ubetydelig grad. Brug af peberspray skal således forbeholdes situationer, hvor der reelt er tale om et alternativ til ligearterede eller mere indgribende magtmidler.⁷

Eksempler på situationer hvor anvendelse af peberspray som udgangspunkt ikke må finde sted

Politiklagemyndigheden har i 2012-13 behandlet tre forskellige sager, hvor polititjenestemænd har anvendt peberspray mod føreren af en knallert eller motorcykel under kørsel med henblik på at bringe personen til standsning. I sagerne var der tale om, at politiet efter satte den pågældende knallertkører eller motorcyklist i anledning af en overtrædelse af færdselsloven. Efter politilovens § 16, stk. 1, skal politiets magtanvendelse være nødvendig og forsvarlig og må alene ske med midler og i en udstrækning, der står i rimeligt forhold til den interesse, der søges beskyttet. Det skal indgå i vurderingen af forsvarligheden, om magtanvendelsen indebærer risiko for, at udenforstående kan komme til skade. Det fremgår desuden af bestemmelsens stk. 2, at magt anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader, og således at eventuelle skader begrænses til et minimum.

Efter Politiklagemyndighedens opfattelse må eksponering med peberspray af føreren af et køretøj – herunder f.eks. en knallert eller motorcykel – mens køretøjet er i fart, antages at indebære en nærliggende risiko for, at føreren umiddelbart ved eksponeringen mister muligheden for at føre køretøjet på forsvarlig vis. Afhængig af de nærmere konkrete omstændigheder, herunder køretøjets hastighed, vejforholdene på stedet, tilstedeværelsen af andre trafikanter

mv., vil en sådan brug af peberspray således medføre betydelig fare for, at føreren af køretøjet samt eventuelle passagerer eller udenforstående personer kommer alvorligt til skade. Brugen af peberspray kan under disse omstændigheder derfor normalt ikke anses for at opfylde kravet i politiloven om magtanvendelsens forsvarlighed. Det er på den baggrund Politiklagemyndighedens opfattelse, at peberspray som udgangspunkt ikke er et egnet magtmiddel i disse tilfælde, hvor føreren af et køretøj i fart ønskes bragt til standsning.

Politiklagemyndigheden har desuden behandlet flere sager i 2013, hvor borgere har angivet, at de blev eksponeret med peberspray, mens de var iført håndjern. I to af tilfældene kunne denne omstændighed lægges til grund.

Når politiet har ilagt en person håndjern, vil vedkommende have meget begrænsede muligheder for f.eks. at gøre aktiv modstand.⁸ Der er således en formodning for, at den pågældende person er under politiets kontrol, når vedkommende er ilagt håndjern med begge hænder på ryggen. Hvis den (delvist) pacificerede person alligevel gør aktiv eller passiv modstand, er der tilsvarende en formodning for, at anden mere skånsom magt i situationen vil være tilstrækkelig.

I overensstemmelse med praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol er det Politiklagemyndighedens opfattelse, at det er uforeneligt med politilovens § 16, hvis en person, der er under politiets kontrol, eksponeres med peberspray.⁹ Afhængig af de nærmere konkrete omstændigheder – f.eks. en situations særligt tumultariske præg sammenholdt med antallet af tilstedeværende polititjenestemænd – kan der undtagelsesvis være tilfælde, hvor en person, der til trods for, at vedkommende er ilagt håndjern, alligevel ikke er under politiets fulde kontrol. I sådanne tilfælde må mindre indgribende magtanvendelse konkret skønnes uegnet, før politiet kan anvende peberspray.

1. Rigspolitiets "Evaluering af forsøg med peberspray", 2007, s. 12.
2. Holmberg, Lars: "Politiets brug af peberspray – en skandinavisk sammenligning med fokus på Danmark" i *Nordisk Tidsskrift for Kriminalret*, marts 2013, s. 91 med henvisning til studier af effekten. Se desuden Henricsson, Ib: *Politiret*, 5. udgave, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag, 2012, s. 268.
3. Sundhedsstyrelsens udtalelse af 3. marts 2009 om eventuelle medicinske skadevirkninger ved anvendelse af OC-spray/peberspray.
4. Henricsson, Ib, anf. arb., s. 268 bemærker, at peberspray anses for et ligeså indgribende middel som brug af stav. I samme retning Holmberg, Lars, anf. arb., s. 94 der – med henvisning til flere udenlandske undersøgelser – opsummerer: "Personer, der én gang har været udsat for peberspray, vil meget nødigt prøve det igen; nogle vil hellere udsættes for slag med stav." Kriminalforsorgens institutioner synes ikke at være af samme opfattelse. I Kriminalforsorgens evalueringsrapport vedrørende peberspray fremgår det: "Næsten samtlige institutioner er af den opfattelse, at peberspray er et mere skånsomt magtmiddel end almindelig magtanvendelse, hvor der anvendes greb og anden fysisk magt, som øger risikoen for at indsatte og ansatte kommer til skade".
5. U2010.2372Ø.
6. I samme retning Riksdagens ombudsmäns beslut af 1. december 2009, der bemærker, at brug af peberspray indebærer "att ett betydande mått av våld utövas".
7. Institut for Menneskerettigheders høringssvar af 25. november 2010.
8. Henricsson, Ib, anf. arb., s. 274 anfører, at modstand ikke nytter, hvis vedkommende først er ilagt håndjern.
9. I sagen vedrørende Ali Günes mod Tyrkiet (9829/07) fandt Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i april 2012, at det var i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3, at tyrkisk politi havde anvendt tåregas mod en demonstrant, der allerede var under politiets kontrol.

Internationalt samarbejde

Nordisk og Europæisk samarbejde

En delegation fra Den Uafhængige Politiklagemyndighed deltog i juni 2013 i den norske Spesialenhetens fagsamling i Bergen. På fagsamlingen blev der udvekslet erfaringer fra de respektive myndigheders behandling af konkrete sager, ligesom der var forskellige eksterne indlæg, blandt andet om rekonstruktioner, afhørings teknik og detentionsdødsfald.

Politiklagemyndigheden deltog i maj 2013 sammen med repræsentanter fra tilsvarende myndigheder i Europa og Canada i møde hos Le Défenseur des Droits i Paris. Det overordnede emne på mødet var erfaringsudveksling om rollen som uafhængig politiklagemyndighed.

European Partners Against Corruption (EPAC)

Politiklagemyndigheden har siden 2012 været medlem af EPAC.

Rådet for menneskerettigheder

Politiklagemyndigheden har siden marts 2013 været medlem af og deltaget i møder i Rådet for Menneskerettigheder, der er nedsat af Institut for Menneskerettigheder.

Besøg af delegation fra Tyrkiet

I oktober 2013 havde Politiklagemyndigheden besøg af en tyrkisk delegation bestående af to anklagere og 2 dommere. Besøget var led i et EU-projekt om effektivisering af det tyrkiske straffesystem. Projektet ledes af Europa Rådet og involverer en række medlemslande i EU.

Under besøget fortalte repræsentanter for Politiklagemyndigheden om Politiklagemyndighedens organisatoriske opbygning, myndighedens hidtidige erfaringer med behandlingen af klager over politiet samt spørgsmål om rekruttering og fastholdelse af personale.

Skudafgivelsen i Ålbæk

En dræbt og to sårede blev omdrejningspunktet for Politiklagemyndighedens efterforskning

Den 6. januar 2013 blev en norsk statsborger dræbt af skud under en politiaktion i og udenfor Ålbæk Havn. Samtidig blev en norsk statsborger og en dansk politimand såret.

Hændelsesforløbet

På baggrund af et forudgående samarbejde med norsk politi hen over efteråret 2012 havde Nordjyllands Politi grundlag for at tro, at flere norske statsborgere ville forsøge at smugle narkotika til Norge via Danmark. Flere oplysninger tydede på, at transporten af narko skulle ske i den første weekend i januar 2013, og at udførslen fra Danmark til Norge skulle ske med båd fra havnen i Ålbæk.

Nordjyllands Politi havde forud for aktionen bedt Rigspolitiets Aktionsstyrke om bistand, idet der forelå oplysninger om, at den ene af de involverede nordmænd muligvis var bevæbnet, ligesom anholdelsen kunne risikere at skulle ske på vandet. Man indgik derfor aftale med Forsvarskommandoen, der stillede to bådførere fra Frømandskorpset og en motorgummibåd til rådighed for Aktionsstyrken.

Alle aktører var således på plads, da nordmændene A og B i bil ankom til havnen ved 21-tiden den 6. januar 2013. Samtidig sejlede en motorbåd med nordmanden C ind i havnen, hvor A og B var i gang med at aflæse flere tasker.

Aktionsstyrken slog til og løb frem mod de to nordmænd på kajen. Det lykkedes imidlertid de to nordmænd at komme ned i den norske båd, der sejlede ud af havnen. Udenfor havneindløbet blev den mødt af motorgummibåden fra Frømandskorpset. Ombord på båden var – ud over frømandene – to polititjenestemænd fra Aktionsstyrken.

Efter ordre fra den ene polititjenestemand P1 påsejlede føreren af Forsvarskommandoens båd motoren i den norske båd, der herefter gik i stå. Der blev råbt, at det var politiet og givet ordre om, at de tre nordmænd skulle række hænderne i vejret. Føreren af den norske båd C blev stående med ryggen til politiet og rodede samtidig i en taske. P1 hoppede ombord på den norske båd, og umiddelbart efter blev han ramt af skud fra C. P1 skød herefter en enkelt gang mod C, der afgav endnu et skud mod P1. P1 affyrede herefter flere skud mod C, der afgik ved døden. I forlængelse af skudvekslingen mellem C og P1 bukkede B sig frem i båden. P1 var af den opfattelse, at B forsøgte at få fat i den pistol, C havde anvendt, hvorefter P1 afgav et enkelt skud mod B, der blev ramt i armen og videre i brystet. P2, der stadig opholdt sig i Forsvarskommandoens båd, afgav under forløbet et skud mod C, efter denne havde skudt mod P1. Ingen blev ramt af skuddet fra P2.

Efter der var sket anholdelse af nordmændene, blev den sårede polititjenestemand sejlet på land, hvorefter flere polititjenestemænd fra Aktionsstyrken fik afhentet den sårede nordmand, der blev sejlet på land og ydet førstehjælp. Den sårede polititjenestemand blev fløjet til Aalborg Sygehus, hvor den sårede nordmand kort forinden var indbragt med ambulance. Liget af C blev efter afsluttende tekniske undersøgelser kørt til Retsmedicinsk Institut i Aarhus.

Politiklagemyndighedens undersøgelse

Politiklagemyndigheden blev orienteret om skudepisoden kl. 21.45 og iværksatte straks efterforskning i sagen. To efterforskere samt efterforskningslederen kørte til Ålbæk Havn, hvor der blev afholdt ligsyn samt iværksat tekniske undersøgelser af gerningsstedet. Herudover blev der i løbet af natten foretaget afhøringer af nordmændene A og B samt de polititjenestemænd og frømand, der havde været ombord på Forsvarskommandoens gummibåd.

Under de givne omstændigheder kunne de involverede polititjenestemænd straffrit afgive skud

Den videre efterforskning strakte sig over det næste halve år. Under efterforskningen indhentede Politiklagemyndigheden oplysninger om, hvilke aftaler der var indgået mellem Aktionsstyrken og Forsvarskommandoen, GPS-koordinater fra den båd, der blev anvendt af Frømandskorpset, radiokorrespondancen mellem politipersonalet, tekniske undersøgelser af de involverede både, lægelige oplysninger om de sårede og den afdøde norske statsborger samt en række tekniske undersøgelser af de anvendte våben. Herudover blev der foretaget afhøringer af de personer, der havde været til stede på havnen før og under aktionen.

Redegørelsen

Den 26. august 2013 afgav Politiklagemyndigheden en redegørelse til Statsadvokaten i Viborg om sagen. I redegørelsen var følgende forhold behandlet:

- Aktionsstyrkens deltagelse og kommandoforholdet mellem politiet og det deltagende personale fra Frømandskorpset
- Den forsætlige påsejling af den norske båd
- Afgivelse af skud
- Politiets efterfølgende håndtering af de tilskadedkomne

Statsadvokatens afgørelse

Statsadvokaten i Viborg traf den 12. november 2013 afgørelse om at standse efterforskningen i sagen.

Vedrørende Aktionsstyrkens og Frømandskorpsets deltagelse vurderede statsadvokaten, at der forud for aktionen forelå en klar aftale om, det var politiet, der havde kommandoen over personalet fra Frømandskorpset, og at personalet fra Frømandskorpset agerede indenfor det aftalte.

Vedrørende den forsætlige påsejling fandt statsadvokaten ikke, at politiet var gået ud over grænserne for magtanvendelse i et sådant omfang, at der på hensynsløs måde var forvoldt nærliggende fare for personer i de to både.

For så vidt angår de afgivne skud konkluderede statsadvokaten, at de involverede polititjenestemænd under de angivne omstændigheder straffrit kunne afgive skud, og at skudafgivelserne ikke gik ud over det nødvendige og forsvarlige.

Endelig vurderede statsadvokaten, at ingen polititjenestemænd kunne bebrejdes, at man havde valgt at sejle den sårede polititjenestemand P1 først i land, idet man ikke fandt grundlag for at tilside-sætte de involveredes forklaringer om, at det var deres opfattelse, at P1 var den person, der var hårdest såret. Herudover lagde statsadvokaten til grund, at nordmanden B blev indbragt til hospitalet før P1. Endelig fandt statsadvokaten, at politiet ikke kunne bebrejdes, at man ikke havde forsøgt at genoplive C, idet det var åbenbart, at han var afgået ved døden under skudvekslingen.

Politiklagemyndigheden har efterfølgende udtalt, at sagen ikke har givet anledning til kritik af en eller flere af de involverede polititjenestemænds adfærd.

Politiklagerrådet

Politiklagerrådet er Politiklagemyndighedens øverste ledelse og har det overordnede ansvar for Politiklagemyndighedens virksomhed

Thomas Elholm

PROFESSOR

Elisabeth Mejnertz

RÅDSFORMAND, LANDSDOMMER

Niels Glahn

GENERALSEKRETÆR

Karsten Thystrup

KONTORCHEF

Lars Lindhard

ADVOKAT

Referater

Udrykningsager
Adfærdssager
Straffesager

Udrykningssager

§ 1020 a, stk. 2

Sagerne er desuden beskrevet på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Mand død i forbindelse med anholdelse ved sygehus

DUP-2013-324-0005

Personalet på et sygehus rettede henvendelse til politiet med anmodning om assistance til en mand, M, der var voldsom. Han blev ved anmeldelsen fastholdt på gulvet af sygehuspersonalet. En politipatrulje blev sendt til sygehuset. Ved politipatruljens ankomst til sygehuset blev M fortsat fastholdt på gulvet. Polititjenestemændene lagde M i håndjern, løftede ham op fra gulvet og satte ham på en stol. M var da rolig. Efter ca. 20 minutter blev det besluttet, at M skulle medtages til stationen. M ønskede ikke at gå ud til patruljevognen. Han blev med hjælp fra personalet på sygehuset anbragt på en bære og kørt ud til patruljevognen, mens han lå på maven/siden. Han var stadig ilagt håndjern. Da patruljen tog fat i M for at anbringe ham i politibilen, var han pludselig livløs. M blev straks uden held forsøgt genoplivet. Statsadvokaten bestemte på et tidligt tidspunkt, at Politiklagemyndighedens efterforskning også skulle omfatte personalet på sygehuset. Efterforskningen er endnu ikke afsluttet.

Skud afgivet mod reb for at redde en mand, der ønskede at hænge sig

DUP-2013-311-0279

Politiet modtog et telefonopkald vedrørende en mand, M, der ønskede at tage sit eget liv. M's telefon blev sporet, og politiet fandt frem til, hvor han opholdt sig. Da politiet ankom, sad M på en stol på gårdspladsen. Før patruljens ankomst havde M kastet et reb med en løkke om en loftsbjælke i laden. Selvom politiet kort efter ankomsten havde frataget M en køkkenkniv, lykkedes det M at fiske en hobbykniv op af lommen. Selvom politiet anvendte peberspray, lykkedes det M at komme ind i laden og få løkken om halsen, samtidig med at han skar sig i halsen med hobbykniven. Den ene polititjenestemand afgav to skud rettet mod rebet mellem bjælken og Ms hoved. M afstod fra sit forehavende og blev overmandet af polititjenestemændene. Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Norsk statsborger dræbt af skud under anholdelse på havet

DUP-2013-321-0006

Sagen er særskilt omtalt andet sted i årsberetningen.

Mand stukket ihjel, mens han talte med alarmcentralen

DUP-2013-324-0008

En mand, M, foretog alarmopkald til 112 fra sin bopæl, mens han blev angrebet af en anden mand bevæbnet med en kniv. Alarmopkaldet blev besvaret af en polititjenestemand, men efter nogle få minutter blev forbindelsen afbrudt. Det viste sig efterfølgende, at M var blevet dræbt som følge af knivstik. Politiklagemyndigheden efterforskede mulig tjenesteforsømmelse i anledning af manglende disponeringer som følge af alarmopkaldet. Statsadvokaten besluttede efterfølgende at indstille efterforskningen.

Mand skudt i benet efter røveri

DUP-2013-321-0007

Politiet modtog en anmeldelse om røveri på et apotek. Ved anmeldelsen blev oplyst et signalement af gerningsmanden, M – der havde truet med en pistol – samt identiteten på mandens køretøj og en kørselsretning. Disse oplysninger blev videreformidlet til politikredsens patruljer. En polititjenestemand, P, der opholdt sig på stationen, besluttede sig for at køre til en bestemt lokalitet for at kigge efter M's køretøj. Da P

havde kørt nogle få kilometer, bemærkede han det pågældende køretøj. I køretøjet sad en mand, som af udseende svarede til det oplyste signalement. P eftersatte køretøjet, der standsede. M steg ud af sit køretøj. P råbte til ham, at han skulle lægge sig ned. M reagerede ikke, hvorefter P afgav to skud mod M's ben. M blev ramt af begge skud. Statsadvokaten besluttede efterfølgende at indstille efterforskningen.

Skud afgivet indefra politistation gik igennem rude, der vendte ud mod et offentligt område

DUP-2013-313-0121

Under klargøring til tjenestestykning tog en polititjenestemand, P sin tjenestepistol frem på sit kontor på politistationen. Under P's håndtering af tjenestepistolen gik et skud af. Projektilet ramte en rude, der vendte ud mod et offentligt område. Projektilet blev fundet under efterforskningen, og ingen genstande udenfor politiets område eller personer blev ramt. Sagen afventer statsadvokatens afgørelse. Såvel politikredsen som Rigspolitiet har på forespørgsel under sagen oplyst, at der ikke findes skrevne interne eller generelle retningslinjer for afladning af tjenestevåben. Politiklagemyndigheden har i lyset af den konkrete sag anmodet Rigspolitiet om at overveje at udarbejde generelle retningslinjer for afladning af tjenestevåben, herunder eventuel anvendelse af såkaldte betjeningsbrønde/afladestationer.

Skud afgivet mod bil, der ikke ville standse

DUP-2013-311-0222

Politiet modtog en anmeldelse om brugstyveri af en personbil, der af et vidne var set køre rundt i en mindre by. Der blev sendt en uniformeret politipatrulje til stedet. Da patruljen ankom, steg den ene polititjenestemand, P ud for at afsøge området til fods, mens den anden polititjenestemand fortsatte i patruljevognen. Kort efter traf P den brugsstjålne personbil, der kørte ad en smal gyde. Den brugsstjålne personbil kørte i retning mod P, der trak sit tjenestevåben

og afgav flere skud mod personbilen. Ingen personer blev ramt. Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Skud afgivet efter påkørsel af polititjenestemand

DUP-2013-321-0010

Politiet modtog en nat en anmeldelse om "indbrud i øjeblikket". En politipatrulje med to hundeførere kørte mod stedet. De ankom kort tid efter og fik kontakt til et vidne, der påviste det præcise gerningssted beliggende tæt ved en motorvej. Da politipatruljen efterfølgende kørte frem, løb to mænd væk fra stedet. De løb over en mark og i retning mod motorvejen. Den ene tjenestehund blev sendt på stop, og begge polititjenestemænd løb efter. Tjenestehunden hoppede over autoværnet og blev påkørt og dræbt af en bilist på motorvejen. De to mænd løb hen til en bil, der holdt parkeret i motorvejens nødsfor. De satte sig ind i bilen og kørte frem mod den ene polititjenestemand, P, der trak sit tjenestevåben. Da bilen passerede P, blev hans hånd, hvori han holdt sit tjenestevåben, ramt, og der gik et skud af. P brækkede en finger ved påkørslen. Bilen blev ikke fundet. Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Skud afgivet mod bevæbnet person, der under flugt skød en tjenestehund

DUP-2013-321-0008

Politiet modtog en anmeldelse om indbrud i en villa, hvorefter en hundepatrulje blev sendt til stedet. Patruljen satte en tjenestehund til at gå spor i en have. Hunden gav hals, hvorefter hundeføreren, H ude fra vejen bemærkede, at en bevæbnet mand afgav et skud. H tog sin tjenestepistol frem og afgav tre skud i retning mod den bevæbnede mand, der løb gennem nogle haver og forsvandt. Tjenestehunden var blevet ramt af et skud. Manden blev ikke fundet. Sagen afventer statsadvokatens afgørelse.

Skud afgivet mod trehjulet motorkøretøj, hvor føreren blev ramt i benet

DUP-2013-321-0009

En politipatrulje til fods blev opmærksom på et mindre trehjulet motorkøretøj, som de ønskede at standse med henblik på kontrol af føreren, F. F reagerede ikke ved polititjenestemændenes henvendelse. F fortsatte sin kørsel, og der blev afgivet en melding over politiradioen, at det trehjulede motorkøretøj skulle standses. Et stykke derfra observerede en anden uniformeret polititjenestemand, P, køretøjet. P gav tegn til F om at standse, men F fortsatte med uændret hastighed. P tog sin tjenestepistol frem og afgav tre skud i retning mod det trehjulede motorkøretøj, der kort efter blev bragt til standsning af en kørende patrulje. F blev ramt af et skud i benet. P er sigtet for overtrædelse af straffelovens § 252. Sagen efterforskes fortsat i Politiklagemyndigheden.

Kvinde påkørt og dræbt af bil, der kort forinden var blevet eftersat af en politipatrulje

DUP-2013-323-0011

En uniformeret politipatrulje holdt for rødt lys om natten, da den blev overhalet af en hurtigkørende personbil, der kom bagfra i samme retning og kørte over for rødt lys. Polititjenestemændene besluttede sig for at eftersætte den hurtigkørende personbil. Polititjenestemændene aktiverede patruljevognens udrykningssignaler og meddelte over politiradioen, at de optog forfølgelsen. Da politipatruljen kom tre lyskryds længere frem, kunne de konstatere, at der lå en kvinde dræbt på kørebanen. Kvinden var blevet påkørt af den eftersatte bil. Sagen efterforskes fortsat i Politiklagemyndigheden.

15-årig dreng trådte ud foran en lastbil og blev dræbt, kort tid efter han havde været i politiets varetægt

DUP-2013-324-0011

Politiet blev en nat i december kaldt ud til et havneområde, hvor en 15-årig dreng, D iført våde shorts opholdt sig. Politiet kørte D hjem. Ca. 14 timer senere forsøgte D at kravle over muren ind til et arresthus. Politiet blev igen tilkaldt. Politiet havde en dialog med D, der tilsyneladende havde personlige problemer. Politiet besluttede efter drøftelser med vagtchefen at lade D gå. Ca. 3 timer senere færdedes D til fods ved en motorvej, hvor han pludselig trådte ud foran en lastbil, der kørte med en hastighed af ca. 80 km/t. D døde umiddelbart efter påkørslen. Sagen efterforskes fortsat i Politiklagemyndigheden.

Kvinde alvorligt kvæstet efter at være blevet påkørt af en personbil, der var eftersat af en civil patruljevogn

DUP-2013-323-0013

En polititjenestemand, P blev under patrulje opmærksom på en personbil, der kørte uden nummerplader. P var kørende i en civil patruljevogn med en civil ansat som passager. P besluttede sig for at standse personbilen og kørte herefter op på siden af bilen og fremviste et rødt "POLITI – STOP-"skilt. Bilen standsede ikke men øgede i stedet hastigheden. I et lyskryds kørte personbilen over for rødt og påkørte en kvinde, der pådrog sig brud på lårbenet. Sagen efterforskes fortsat i Politiklagemyndigheden.

Adfærdssager

Sagerne er desuden beskrevet på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Sprogbrug

Politiklagemyndigheden fandt udtalelsen ”du holder simpelthen kæft” til en arrestant uhensigtsmæssig

DUP-2012-331-0637

En borger, B, der skulle anbringes i detentionen, klagede bl.a. over, at den vagthavende polititjenestemand, P, havde råbt, at han skulle holde sin kæft.

Efter at have undersøgt klagesagen lagde Politiklagemyndigheden til grund, at P på et tidspunkt under fremstillingen i detentionen havde sagt: "[...] du holder simpelthen kæft".

Politiklagemyndigheden fandt ikke anledning til at udtale egentlig kritik af P's adfærd. Myndigheden lagde bl.a. vægt på, at B forinden adskillige gange var anmodet om at beherske sig og falde til ro, og at det i situationen var umuligt at komme i fornuftig dialog med B, hvorfor P skønnede det nødvendigt at ytre sig på den pågældende resolute og bestemte måde. Politiklagemyndigheden fandt imidlertid udtalelsen uhensigtsmæssig.

Ikke grundlag for kritik af udtalelsen ”Hvorfor spiller du vores tid?”

DUP-2013-331-0972

To politiassistenter henvendte sig på en borgers, B's, bopælsadresse for at foretage anholdelse af B med henblik på fremstilling i fogedretten. Politiassistenterne så B igennem vinduerne, men B lukkede ikke op, før politiet havde rekvireret en låsesmed.

Da det ikke med sikkerhed kunne lægges til grund, at den ene af politiassistenterne havde udtalt: ”Hvorfor spiller du vores tid?”, som B havde forklaret, fandt Politiklagemyndigheden allerede af den grund ikke anledning til at udtale kritik af forholdet.

Politiklagemyndigheden bemærkede generelt, at en udtalelse som: ”Hvorfor spiller du vores tid?” almindeligvis må karakteriseres som uhensigtsmæssig og sædvanligvis ikke vil være i overensstemmelse med god og høflig optræden over for borgerne.

Politiklagemyndigheden bemærkede imidlertid, at udtalelsen ”Hvorfor spiller du vores tid?” ikke ville have været kritisabel i den konkrete situation, hvor K igennem længere tid havde undladt at åbne sin dør for politiet, der ønskede at komme i kontakt med K, men først åbnede døren efter, at politiet havde rekvireret en låsesmed til stedet, hvorved K således selv havde været medvirkende til, at politiforretningen tog længere tid end nødvendigt.

En politiassistent tilkendegav over for en borger, at han mente, at borgeren løj. Politiklagemyndigheden fandt ikke politiassistentens adfærd kritisabel

DUP-2013-331-0993

En borger, B, klagede over, at en politiassistent, P, under en politiforretning havde sagt til ham, at han var ”fuld af løgn”.

P havde deltaget i en politiforretning på B's ejendom i anledning af, at B tidligere havde fået pålæg om at foranledige, at en af hans hunde – der var syg – kom i behandling. Patruljen skulle nu kontrollere, om hunden var kommet i behandling.

P forklarede, at han ikke kunne huske at have udtalt, at B var ”fuld af løgn”. Han havde dog klart tilkendegivet, at han mente, at B løj omkring hunden.

P og hans kollega havde begge forklaret, at B under politiforretningen var aggressiv og ignorerende, og at han havde afvist at fremvise hunden, ligesom han kom med skiftende forklaringer.

Politiklagemyndigheden fandt ikke tilstrækkelig sikkert grundlag for at fastslå, at P havde udtalt, at B ”var fuld af løgn”. Myndigheden lagde derimod til grund, at P havde tilkendegivet over for B, at han mente, at B løj.

Henset til B's egen opførsel, hvor han var aggressiv, afviste at fremvise hunden

og kom med skiftende forklaringer, fandt Politiklagemyndigheden ikke, at P havde optrådt kritisabelt.

Politiklagemyndigheden fandt, at en polititjenestemand burde have afholdt sig fra at komme med bemærkninger til en dommerfuldmægtig

DUP-2013-331-1006

Politiklagemyndigheden lagde til grund, at en polititjenestemand, P, i en taxa på vej tilbage fra en fogedforretning til en kvindelig dommerfuldmægtig sagde, at han havde kvajet sig, fordi han ikke havde frataget dommerfuldmægtigen hendes telefon, så hun ikke kunne ringe efter assistance. P sagde endvidere, at han havde håbet, at der endelig ville ske noget spændende, da en af lejerne kort forinden var løbet ud i lejlighedens køkken angiveligt for at hente en kniv.

Ved afgørelsen om ikke at udtale egentlig kritik af P, lagde Politiklagemyndigheden vægt på, at P kom med sine udtalelser i taxaen, hvor alene taxachaufføren og dommerfuldmægtigen var til stede. Udtalelserne blev således fremsagt over for en professionel samarbejdspartner – og i et forum, hvor der efter polititjenestemandens opfattelse var mulighed for at fremkomme med udtalelser af mere useriøs karakter. Politiklagemyndigheden lagde endvidere vægt på, at P efter sin forklaring ikke selv opfattede situationen i lejligheden som farlig for dommerfuldmægtigen og de øvrige tilstedeværende.

Politiklagemyndigheden fandt imidlertid, at polititjenestemanden burde have afholdt sig fra at komme med de anførte udtalelser i en situation, hvor flere personer kort forinden havde følt sig truet i en sådan grad, at de så sig nødsaget til at forlade lejligheden.

Politiklagemyndigheden fandt en polititjenestemandes sprogbrug meget beklagelig

DUP-2013-331-1143

Politiklagemyndigheden fandt (uanset, at det var et svar på, at to unge mænd sagde: ”Åhh, fuck nu af med jer!” eller lignende til

patruljen), at det var meget beklageligt, at en politiassistent sagde: ”Hvorfor fucker I ikke selv af?” til disse. Endvidere fandt Politiklagemyndigheden, at det var uhenigtsmæssigt, at hele politiforretningen, i hvilken forbindelse den ene unge mand modtog et bødeforlæg for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen, blev gennemført, mens patruljen blev siddende inde i patruljebilen.

En politiassistents sprogbrug i dommervagten i København var kritisabel

DUP-2013-331-0902

Politiklagemyndigheden lagde til grund, at en polititjenestemand, P, havde udtalt: ”At behandlingen af en ung mand ikke havde hjulpet ret meget” og ”Så skal vi rydde op i jeres affald” eller lignende. Udtalelserne fremkom i forbindelse med, at den unge mand, udtalelsen vedrørte, blev fremstillet i grundlovsforhør.

Politiklagemyndigheden fandt efter en samlet vurdering, at P’s udtalelser var kritisable.

Politiklagemyndigheden lagde ved afgørelsen bl.a. vægt på, at P udtalte sig negativt om den behandling, som klager hidtil havde modtaget, og at han indirekte betegnede klager som affald. Sagen er disciplinært afgjort med en advarsel.

Politiassistents bemærkninger under afhøring af kvinde om en voldsanmeldelse mod fællesbarns far var uhenigtsmæssig

DUP-2012-331-0581

En kvinde, K, anmeldte sin søns far for vold. Under en indledende telefonsamtale med en polititjenestemand, P, havde kvinden oplyst, at hun havde planer om at flytte til en anden del af landet, hvor sønnen skulle gå i skole, hvilket sønnens far var blevet meget vred over.

P, der behandlede voldssagen, havde hertil sagt, at han også ville blive vred, hvis hans kone tog deres to sønner og flyttede til Bornholm.

K klagede bl.a. over denne udtalelse. Politiklagemyndigheden fandt ikke grund-

lag for at udtale egentlig kritik, idet der i vidt omfang var tale om påstand mod påstand mellem K og P, og at klagen udsprang af et problematisk forhold mellem K og faren til deres fælles søn.

Politiklagemyndigheden lagde til grund, at P under den indledende telefonsamtale gav udtryk for, at han også ville blive sur, hvis hans kone tog deres to sønner og flyttede til Bornholm. Politiklagemyndigheden fandt, at der var tale om en uhenigtsmæssig og irrelevant udtalelse, og at P burde have afholdt sig fra at fremkomme med en sådan helt personlig betragtning.

Ikke hensigtsmæssigt at forsøge at lægge ord i munden på en borger

DUP-2013-331-0862

På baggrund af en videooptagelse, hvoraf det bl.a. fremgik, at en polititjenestemand, P, bl.a. forsøgte at få en bilist til at sige tak for, at han ikke havde fået en bøde for at køre for stærkt, udtalte Politiklagemyndigheden, at det ikke er hensigtsmæssigt at forsøge at lægge ord i munden på en borger.

Politiklagemyndigheden fandt dog ikke grundlag for at udtale egentlig kritik af P, idet samtalen foregik stille og roligt.

Sprogbrug og adfærd overfor kvindelig tilskuer var kritisabel

DUP-2013-331-0982

Politiklagemyndigheden lagde til grund, at en polititjenestemand, P, uden at kvindelig borger, B, havde givet anledning dertil, tog fat i B, trak hende ud foran menneskemængden og holdt hende fast, selv om B prøvede at vriste sig fri. Politiklagemyndigheden lagde endvidere til grund, at B tydeligt udviste afsky og ubehag ved situationen, og at der på P’s opfordring, mens han holdt B fast, blev taget et billede af B og P. Politiklagemyndigheden lagde endelig til grund, at P bl.a. sagde til B: ”Du ser skide godt ud, kom nu bare” og ”Du er bare så dejlig” eller lignende.

Under henvisning hertil og efter en samlet bedømmelse af episoden fandt Politiklagemyndigheden, at P’s adfærd og

sprogbrug var kritisabel. Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Politiassistent udtalte: ”Æblet falder godt nok ikke langt fra stammen”

DUP-2012-331-0654

En borger, B, var sammen med sin datter mødt op i ekspeditionen på en politistation for at aflevere lægelige oplysninger og spørge ind til status i en sag, hvor datteren havde anmeldt sin ekskæreste for vold. Politiklagemyndigheden fandt det kritisabelt, at politiassistenten, P, udtalte: ”Æblet falder godt nok ikke langt fra stammen”, idet udtalelsen uden tvivl måtte opfattes som nedladende i en situation, hvor B var ophidset, og hvor P netop havde udtalt, at datteren havde været hysterisk ved anmeldelsen af voldssagen. Sagen er afgjort disciplinært med en tjenstlig samtale.

En politiassistent betegnede en anmeldelse som noget ”nissepis” og ”noget godyl pis” og sagde til anmelder: ”Nej, nu er du simpelthen en idiot” samt ”Du har en eller anden skrue løs oveni knolden”

DUP-2013-331-0908

En borger, B, ringede til politiet og forklarede, at han var blevet truet af en person, A, der havde slået ud efter ham med en hammer. A var indehaver af en forretning i lejemålet etagen under B.

Politiassistenten, P, der kom til stede på gerningsstedet erkendte at have udtalt, at B ”opførte sig som en idiot”, samt at han kaldte sagen for ”noget godylt nissepis”. Af en lydoptagelse fremgik det, at P udtalte til anmelder: ”Nej, nu er du simpelthen en idiot” samt ”Du har en eller anden skrue løs oveni knolden...”. Politiklagemyndigheden fandt den pågældendes sprogbrug kritisabel, idet den var nedladende og uprofessionel. Sagen er afgjort disciplinært med en advarsel.

Politiassistentens brug af udtrykket ”N.W.A.” i betydningen ”Nigger With Attitude” fandtes – grundet sagens særlige omstændigheder – ikke kritisabel, men dog uhensigtsmæssig

DUP-2013-331-0986

En politiassistent, P, kaldte i forbindelse med, at politiet foretog registrering af en flok unge, herunder mange af udenlandsk herkomst, en afrikansk udseende dreng for ”N.W.A.” i betydningen ”Nigger With Attitude”.

Politiklagemyndigheden fandt ikke udtalelsen kritisabel og lagde ved afgørelsen om ikke at udtale kritik afgørende vægt på, at udtalelsen blev givet i en humoristisk mening i en situation, hvor tonen var fri og kæk mellem politiet og gruppen af unge mennesker.

Politiklagemyndigheden fandt dog udtalelsen uhensigtsmæssig og bemærkede, at politiet – uanset omstændighederne – generelt bør undlade at anvende udtryk eller forkortelser for udtryk, der i situationen kan opfattes som skældsord.

Magtanvendelse

Unødvendig magtanvendelse i form af atemi-tryk mv.

DUP-2012-331-0630

En borger, B, anmeldte politiet for vold og klagede samtidig over politiets adfærd i forbindelse med en episode, hvor borgeren var blevet anholdt og sigtet for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen.

B var blevet anholdt for i beruset tilstand at have optrådt provokerende og højrosted og blandet sig i en politiforretning. Han blev lagt i håndjern og kørt til politigården.

B anførte nærmere, at han i patruljevognen var blevet udsat for vold eller unødvendig magtanvendelse, idet den ene af de to politiassistenter, P, bl.a. havde presset hans hoved ned i patruljevognens sæde og tildelt ham et atemi-tryk under øret.

Politiklagemyndigheden efterforskede indledningsvis sagen som en straffesag. Statsadvokaten fandt ikke grundlag for at rejse tiltale mod P for vold, hvilket blev tiltrådt af Rigsadvokaten.

Politiklagemyndigheden behandlede herefter klagen over P's adfærd.

Politiklagemyndigheden fandt i den forbindelse, at P havde udvist kritisabel adfærd, idet han i situationen anvendte unødvendig magt over for B.

P havde selv forklaret, at B i patruljevognen fortsatte sin aggressive og højrostedede opførsel. B blev flere gange bedt om at forholde sig i ro, hvilket han ikke efterkom. Den anden politiassistent måtte stige ud for at kunne føre en telefonsamtale med vagthavende på politigården på grund af B's højrostedede optræden. B blev ved med at stikke hovedet frem mellem forsæderne, hvorfor P steg ud og åbnede døren til bagsædet. P pressede B's hoved tilbage på bagsædet. Herunder lavede P et atemi-tryk under B's øre. B faldt herefter til ro og kunne transporteres til politistationen.

Efter Politiklagemyndighedens opfattelse var P ikke under de foreliggende omstændigheder berettiget til at anvende magt i det skete omfang.

Politiklagemyndigheden lagde navnlig vægt på, at B på tidspunktet for magtanvendelsen sad bag i en parkeret patruljevogn, hvor han var ilagt håndjern, og at der derfor allerede var tilstrækkelig kontrol over B. Det forhold, at B sad uroligt og larmede, berettigede således ikke i sig selv til den skete magtanvendelse. Sagen er afgjort disciplinært med en advarsel.

Kritik af anvendelse af smertepåvirkning ved tryk bag ørerne (atemi-tryk)

DUP-2013-331-0767

To politipatruljer bemærkede en yngre borger, B, der i koldt vejr lå svært beruset og sov på fortovet. Patruljerne bad flere gange B om at rejse sig op, hvilket ikke skete. B klagede over, at han havde smerter i benene, og at han ikke kunne stå. Den indklagede polititjenestemand, P, oplyste, at politipatruljerne skønnede, at det var nødvendigt at anholde B som beruser, idet han helt klart ikke var i stand til at tage vare på sig selv. For at få B til at rejse sig, benyttede P et atemi-tryk mod B, idet han trykkede med fingrene bag B's ører. Anvendelsen af atemi-tryk havde ikke den ønskede effekt, hvorefter to af polititjenestemændene tog fat i hver sin arm på klager og løftede/trak

ham hen til en patruljevogn, hvorefter B blev kørt på politistationen.

Politiklagemyndigheden udtalte kritik af P's adfærd, idet myndigheden fandt, at det i den pågældende situation ikke havde været berettiget at smertepåvirke klager ved anvendelse af atemi-tryk bag ørerne.

Politiassistents magtanvendelse og sprogbrug meget kritisabel

DUP-2012-331-0557

En borger, B, klagede til Politiklagemyndigheden over, at B blev kastet voldsomt ned på asfalten af en politiassistent, P, i forbindelse med en episode, hvor B blev standset i trafikken. B klagede endvidere over, at P spurgte, om han var "retarderet eller lidt tilbage".

Politiklagemyndigheden fandt, at P's adfærd i forbindelse med episoden var meget kritisabel, idet P's magtanvendelse over for B ikke havde været nødvendig, ligesom P's sprog over for B var upassende og nedladende.

Endvidere fandt Politiklagemyndigheden, at selv hvis P – som han havde forklaret – havde en reel mistanke om, at B var retarderet, burde have undladt at fremkomme med den nævnte bemærkning, der måtte karakteriseres som nedladende.

Uberettiget magtanvendelse var meget kritisabel

DUP-2013-331-1104

Politiklagemyndigheden lagde i overensstemmelse med en videooptagelse generelt til grund, at borgeren, B, under hele politiforretningen var rolig, ikke udfarende eller aggressiv, og at han på intet tidspunkt gjorde fysisk modstand.

Politiklagemyndigheden fandt under disse omstændigheder, at en magtanvendelse, hvor polititjenestemanden, P, tog fat om B's kæbe i ca. 4 sekunder, pressede B's hoved op mod væggen og lænede sig ind mod B, hvorefter P fastholdt presset mod B's hoved i ca. 1 minut, var meget kritisabel.

Politiklagemyndigheden fandt endvidere, at en senere magtanvendelse, hvor P tog fat med begge hænder i B's jakke

øverst på ryggen, hvorefter P vendte B rundt og skubbede B tilbage op mod muren, og hvor B af P blev skubbet to gange med begge hænder i brystet, var kritisabel.

Efter en samlet vurdering af videooptagelsen fandt Politiklagemyndigheden herefter polititjenestemandens magtanvendelse over for B for meget kritisabel.

Kritisabelt, at civilklædt politiassistent tog et håndledsgreb på 70-årig borger, hvorved dennes arm brækkede flere steder

DUP-2013-331-0931

En politiassistent, P, blev under en hemmelig observationsopgave, antastet af en 70-årig mand, B, der ville vide, hvem P var og som bad P om at forlade stedet. P holdt parkeret i et civilt tjenestekøretøj i B's naboblag. P forsøgte i første omgang af hensyn til observationsopgaven at undgå at oplyse sin identitet som politiassistent.

B var ophidset og slog eller sparkede til politibilen. P steg derfor ud af bilen i den hensigt at afsløre sin identitet som polititjenestemand. B gjorde med det samme lettere udfald imod P, der uden at oplyse, at han var fra politiet, tog et hårdt håndledsgreb på manden, hvis arm brækkede flere steder.

Politiklagemyndigheden fandt det kritisabelt, at P tog et så hårdt greb på den ældre B – før mindre indgribende foranstaltninger havde været forsøgt anvendt, herunder at P havde oplyst sin identitet som polititjenestemand. Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

En politibetjents hårde skub af en anholdt op mod en patruljebil var kritisabel

DUP-2013-331-1048

A klagede til Politiklagemyndigheden over politiets magtanvendelse i forbindelse med en anholdelse af ham. A fremsendte en videooptagelse af dele af anholdelsen.

Politiklagemyndigheden lagde på baggrund af videooptagelsen til grund, at A efter et længere anholdelsesforløb, som Politiklagemyndigheden ikke fandt anledning til at kritisere, blev skubbet hårdt ind

mod patruljebilen på et tidspunkt, hvor han var ilagt håndjern og under kontrol. Politiklagemyndigheden fandt herefter, at polititjenestemanden havde handlet kritisabelt.

Peberspray

Politiassistent anvendte peberspray ved at sprøjte det i hånden og gnide det rundt i ansigtet på klageren

DUP-2012-331-0682

Politiassistenterne P1 og P2 standsede rutinemæssigt en bilist, B. De fik mistanke om, at B kørte narkopåvirket og ville tage B med til stationen til nærmere undersøgelse. B ønskede ikke at følge med til stationen, og P1 ville herefter lægge B i håndjern. B holdt hænderne samlede foran på kroppen samtidig med, at han pressede sin overkrop ned mod bagenden af en bil, hvilket gjorde det vanskeligt for P1 og P2 at give ham håndjern på.

P1 besluttede at anvende peberspray. Da B pressede sit ansigt ned mod bilen, fandt P1 det vanskeligt at anvende peberspray på den foreskrevne måde. Han valgte i stedet at sprøjte peberspray ud i sin egen hånd og køre hånden rundt i ansigtet på B. Dette medførte, at P1 ved et uheld kom til at stikke en finger i øjet på A.

Politiklagemyndigheden fandt ikke grundlag for at tilsidesætte politiassistenternes skøn om, at det var nødvendigt at anvende peberspray i den givne situation.

Politiklagemyndigheden fandt imidlertid ikke, at den anvendte fremgangsmåde var i overensstemmelse med de retningslinjer, der anvendes på Politiskolen i forbindelse med undervisning i anvendelsen af peberspray. Ud fra en samlet vurdering var det Politiklagemyndighedens klare opfattelse, at den konkrete anvendelse af peberspray i hvert fald var uhensigtsmæssig.

Rigspolitiet har afgjort sagen med en tjenstlig samtale.

Anvendelse af peberspray var kritisabel

DUP-2013-331-0766

Politiklagemyndigheden lagde i overensstemmelse med en videooptagelse af en episode til grund, at en polititjenestemand, P, kravlede gennem den nederste rude i hoveddøren til en restauration, og at han straks, mens han rejste sig op, eksponerede ejeren, B, af restaurationen med peberspray. Politiklagemyndigheden lagde videre efter optagelsen til grund, at B stod på samme sted ca. 15 sekunder op til, at han blev eksponeret med peberspray, og at B ikke gik frem mod P.

Uanset at B havde nægtet at åbne døren for den civile politipatrulje, fandt Politiklagemyndigheden herefter – ud fra en samlet bedømmelse – P's anvendelse af peberspray for kritisabel. Sagen er afgjort disciplinært med en irettesættelse.

Brug af peberspray imod knallertkører

DUP-2012-331-0670

En knallertkører, B, stoppede ikke på politiets tegn men prøvede i stedet at flygte fra en politipatrulje, der derfor iværksatte en eftersættelse af knallerten. B overtrådte under kørslen en lang række bestemmelser i færdselsloven, ligesom kørslen indebar fare for øvrige trafikanter. Da knallerten kørte med ca. 10 km/t, valgte en politiassistent, P, at eksponere B med peberspray, hvorved B væltede, og der skete i den forbindelse begrænset materiel skade, men ingen personskade.

Politiklagemyndigheden fandt P's anvendelse af peberspray kritisabel. Sagen er afgjort disciplinært med en advarsel.

Færdselsuheld ved brug af peberspray mod knallert

DUP-2012-314-0326

En patrulje eftersatte under udrykning en knallert med tre personer, alle uden hjelm. Knallertføreren, B, efterkom ikke politiets anvisninger om at standse, ligesom han

bl.a. tilsidesatte sin vigepligt ved at køre ud foran en bus.

Patruljevognen kom op på siden af knallerten, og fra passagersædet i patruljevognen eksponerede en polititjenestemand, P, de tre personer på knallerten med peberspray. Patruljevognens speedometer viste ca. 15–20 km/t., da de tre personer blev eksponeret. B slap gassen, og ca. 20–30 meter længere fremme kolliderede knallerten med en personbil.

Det var Politiklagemyndighedens vurdering, at P i forsøget på at standse B's uansvarlige kørsel skabte en endnu alvorligere faresituation, idet han med peberspray blandede føreren af en knallert, der kørte med en ikke ubetydelig hastighed, med tre personer uden hjelm, og som et resultat af eksponeringen endte i et færdselsuheld med en bil.

P vedtog et bødeforlæg på 500 kr. for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, idet P under færdslen optrådte, så der opstod fare eller forvoldtes skade eller ulempe for andre, og således, at færdslen unødigt blev hindret eller forstyrret.

Ikke grundlag for at udtale egentlig kritik i anledning af brug af peberspray overfor en person, der var ilagt håndjern

DUP-2013-331-1171

En patrulje rettede henvendelse til en fest efter en melding om bilræs på stedet. Én af de personer, som politiet anholdt, B, blev eksponeret med peberspray ad to omgange, herunder mens han befandt sig i en patruljebil og var ilagt håndjern.

Politiklagemyndigheden udtalte generelt, at det er kritisabelt at eksponere en person med peberspray, når den pågældende i forvejen er under politiets kontrol, f.eks. fordi personen er ilagt håndjern, jf. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom af 10. april 2012 i sagen Ali Günes vs. Tyrkiet.

Ud fra en samlet vurdering af sagens omstændigheder fandt Politiklagemyndigheden ikke, at der i den konkrete sag var et fuldt tilstrækkeligt grundlag for at afvise polititjenestemandens, P's forklaring om, at den anholdte efter politiets opfattelse ikke var under fuld kontrol, selvom han befandt

sig i patruljebilen og var ilagt håndjern, idet P fandt, at B forsøgte at komme ud af patruljebilen. Endvidere lagde myndigheden vægt på, at P befandt sig i en presset situation, idet politiet ikke havde situationen på stedet under fuld kontrol. Endelig indgik det som et moment i myndighedens vurdering, at politiet er berettiget til at anvende peberspray med henblik på at afværge et påbegyndt eller overhængende angreb på ejendom, og at anvendelsen af peberspray også skete med henblik på at afværge skade på patruljebilen.

Politiklagemyndigheden fandt således ikke, at der var et fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udtale kritik af P's adfærd.

Anvendelse af politilegitimation

Politiklagemyndigheden fandt, at en politiassistent havde udvist særdeles kritisabel adfærd ved i sin fritid og i spirituspåvirket tilstand at have taget fat i en mindreårig dreng og fremvist politilegitimation

DUP-2012-331-0407

En politiassistent, P, der i privat anledning befandt sig på et marked, havde i spirituspåvirket tilstand taget fat i en mindreårig dreng, B, som var mistænkt for at have stjålet et bælte fra en af markedets boder. Poliassistenten havde ikke selv overværet episoden.

Politiklagemyndigheden lagde til grund, at P over for B havde fremvist politilegitimation, og at han havde optrådt aggressivt og højtråbende og flere gange havde ramt B i ansigtet med politilegitimationen. Politiklagemyndigheden lagde endvidere til grund, at P var trådt i tjeneste, da han fremviste politilegitimationen.

Politiklagemyndigheden fandt ikke, uanset P's formodning om, at drengen havde stjålet et bælte, at der var rimelig anledning for P til – i spirituspåvirket tilstand – at vise politilegitimation og herunder anvende fysisk magt over for B.

Politiklagemyndigheden fandt derfor, at P havde optrådt særdeles kritisabelt. Sagen er afgjort disciplinært med en bøde.

Politiassistentens anvendelse af politiskilt uden tjenstlig anledning fandtes kritisabel

DUP-2013-331-1261

En politiassistent, P henvendte sig i et rent privat anliggende ved bagindgangen til Psykiatrisk Akutmodtagelse, hvor han fremviste sit politiskilt og præsenterede sig som politimand, hvorved P fik adgang til akutmodtagelsen via bagdøren. P fremviste igen skiltet til en sygeplejerske inde på afdelingen.

Politiklagemyndigheden fandt P's brug af politilegitimation samt oplysning om, at han var fra politiet, kritisabel.

Kritisabel anvendelse af politilegitimation i forbindelse med et færdselsuheld

DUP-2013-331-0851

En polititjenestemand, P, var i sin fritid involveret i et sammenstød på cykel og fremviste i den forbindelse sin politilegitimation over for den anden part i sammenstødet. Politiklagemyndigheden fandt, at P herved trådte i tjeneste. Politiklagemyndigheden vurderede, at der ikke – uanset om P ifølge sin egen forklaring ville gøre den anden part tryk – var en tjenstlig anledning til at vise politilegitimation i situationen. Herved lagde myndigheden navnlig vægt på, at P som privatperson selv var involveret i sammenstødet, at P fremviste politiskiltet med henblik på at få udleveret oplysninger til brug i en privat forsikrings sag, og at der ikke i øvrigt i situationen forelå omstændigheder af en sådan karakter, at der var en rimelig anledning for P til at træde i tjeneste.

Politiklagemyndigheden fandt således, at P's adfærd var kritisabel.

Sagen er afgjort disciplinært med en advarsel.

Diverse

Politiklagemyndigheden fandt, at måden, hvorpå en person blev vækket i detentionen, var uhensigtsmæssig

DUP-2013-331-1201

Efter Politiklagemyndighedens undersøgelse måtte det lægges til grund, at en borger, B, blev vækket i detentionen ved, at en polititjenestemand, P, satte en fod på B's hofter og ruskede/rullede ham for at få ham til at vågne.

P forklarede til Politiklagemyndigheden, at baggrunden for, at han vækkede B på denne måde, var, at det var det "letteste", og at han samt en anden politimand forinden havde forsøgt at vække B ved at tale til ham. P forklarede endvidere, at det var af dovenskab, at han havde "brugt fødderne i stedet for at bukke sig ned til den anholdte".

Politiklagemyndigheden fandt, at denne måde at vække B på var uhensigtsmæssig, men fandt ikke grundlag for at udtale egentlig kritik af fremgangsmåden.

Politiklagemyndigheden lagde på den ene side vægt på, at den valgte fremgangsmåde kan opfattes nedværdigende, ligesom Politiklagemyndigheden lagde vægt på P's egen forklaring om, at han anvendte fremgangsmåden, da det var "lettest", og at det var af "dovenskab".

På den anden side lagde Politiklagemyndigheden vægt på, at polititjenestemandene forinden havde forsøgt at vække klager ved at tale til ham, og at der ikke var tale om en voldsom handling.

En polititjenestemand udviste kritisabel adfærd i tre forskellige situationer

DUP-2012-331-0562

Politiklagemyndigheden blev via et fjernsynsprogram opmærksom på en polititjenestemand, P's, opførsel i tre forskellige situationer.

Situation 1: I overensstemmelse med tv-optagelserne lagde Politiklagemyndigheden til grund, at P tog fat med begge hænder i en persons, B's, t-shirt ved halsen, rejste ham op og skubbede ham 2-3 meter bagud, og at polititjenestemanden råbte ind i hovedet på B.

Uanset, at B ved at fingere et "blow-job", var meget provokerende i sin væremåde, fandt Politiklagemyndigheden – ud fra en samlede bedømmelse – P's adfærd kritisabel.

Situation 2: Efter tv-optagelserne lagde Politiklagemyndigheden til grund, at P i udsendelsen generelt brugte ord som bl.a.

"tøsedreng", "Karl Smart" og "fjols", når han omtalte personer, som han havde haft kontakt med i forbindelse med en politiforretning. Han sagde derudover to gange til en bortvist person: "Er du tungtopfattende?"

Uanset de sammenhænge, som P udtalte sig i, fandt Politiklagemyndigheden, at den sprogbrug, som P anvendte, var kritisabel.

Situation 3: Efter tv-optagelserne lagde Politiklagemyndigheden til grund, at der var fire polititjenestemænd til stede omkring en person med henblik på at bortvise ham fra en markedsplads, og at P i den forbindelse skubbede personen fire gange i brystet med begge hænder.

Uanset, at personen modstræbende gik mod udgangen, fandt Politiklagemyndigheden efter en samlet vurdering, at polititjenestemandens magtanvendelse var kritisabel. Sagen er afgjort disciplinært med en bøde på 1.200 kr.

En polititjenestemand uberegtigede henvendelser til en kvinde var kritisabel

DUP-2012-331-0514

En polititjenestemand, P, og en kvindelig borger, B, havde samstemmende forklaret, at P i april og juni 2012 opsøgte hende på hendes bopæl, at han ved den første henvendelse gav hende en blomst, at han ikke ved nogen af henvendelserne gav nogen nærmere forklaring om baggrunden for henvendelsen, og at hun ved hans anden henvendelse bl.a. sagde: "Det er chikane, det her".

P havde forklaret, at han rettede henvendelse til B, idet han to måneder tidligere havde udstedt et midlertidigt kørekort til hende, og han mente, at han havde hørt hendes navn i forbindelse med noget kriminalitet. Han havde videre forklaret, at den første henvendelse skete på vej hjem fra arbejde, og at den anden henvendelse skete i en civil patruljevogn, mens han var på arbejde.

Uanset P's forklaring om baggrunden for sine henvendelser fandt Politiklagemyndigheden – ud fra en samlet bedømmelse – P's adfærd kritisabel. Politiklagemyndigheden lagde i den forbindelse til grund, at P's henvendelser i tjenesten til kvinden ikke var tjenstligt begrundede. Sagen er afgjort disciplinært med en advarsel.

■ Straffesager

Sagerne er desuden beskrevet på Politiklagemyndighedens hjemmeside www.politiklagemyndigheden.dk

Hastighedsovertrædelser

Bødeforlæg for hastighedsovertrædelse

DUP-2012-314-0153

En politiassistent, P, blev registreret i automatisk hastighedskontrol på motorvejen med mindst 59 km/t, selvom det ved færdselstavler var angivet, at hastigheden ikke måtte overstige 50 km/t. P forklarede, at hastighedsoverskridelsen var tjenstligt begrundet, idet han havde bemærket en BMW eller lignende bil, der kørte med høj hastighed, hvorfor han besluttede sig for at eftersætte bilen med henblik på standsning. Bilen drejede imidlertid brat af ved en motorvejsafkørsel, og da det ikke lykkedes P at dreje af på grund af tæt trafik, måtte han opgive eftersættelsen.

P forklarede endvidere, at han ikke havde nået at aktivere patruljevognens udryknings-signaler, da han var alene i bilen, at han ikke havde nået at aflæse den eftersatte bils registreringsnummer på grund af bilens høje hastighed, og at han ikke havde foretaget underretning af vagtcentralen. Statsadvokaten udstedte et bødeforlæg på 1.000 kr. for

overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, som polititjenestemanden vedtog.

Hastighedsoverskridelse på privat motorcykel

DUP-2013-314-0465

En polititjenestemand, P, eftersatte på sin private motorcykel en bil, idet føreren ifølge P kørte påfaldende. P forklarede, at han mistede kontakten til bilen og således ikke fik den standset. P blev i forbindelse med kørslen af en ”provida-bil” registreret til at have kørt mindst 135 km/t, hvor den højst tilladte hastighed var 80 km/t samt at have overskredet spærrelinjen over en strækning på mindst 101 meter under overhaling af 2 personbiler og en ladvogn.

Politiklagemyndigheden indstillede til Statsadvokaten, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte P’s forklaring om, at der var tale om en kørsel, der var nødvendig af hensyn til politimæssige opgaver. Da det anvendte køretøj var privat indregistreret og ikke indregistreret til udrykningskørsel, og da der ikke var tale om kørsel med alvorligt syge eller tilskadekomne eller andet lignende øjemed, som ikke tålte opsættelse, fandt Politiklagemyndigheden imidlertid ikke, at betingelserne for udrykningskørsel var til stede. Statsadvokaten rejste tiltale for overtrædelse af

færdselslovens § 118, stk. 1 og stk. 4, jf. § 4, stk. 1 og § 42, stk. 1, nr. 2 med en påstand om en bøde på 5.500 kr. samt betinget frakendelse af førerretten. Sagen er endnu ikke afgjort.

Hastighedsoverskridelse

DUP-2012-314-0177

En kriminalassistent, K, blev registreret i en automatisk hastighedskontrol med mindst 78 km/t, hvor den tilladte højeste hastighed på stedet var 70 km/t. K oplyste, at hastighedsoverskridelsen var tjenstlig begrundet, idet han hurtigst muligt skulle køre til en adresse, hvor der skulle ransages og eventuelt foretages anholdelse af personer i en større straffesag. K oplyste endvidere, at han havde kørt uden brug af udrykningssignaler, da eventuelle medgerningsmænd i så fald kunne blive advaret.

En vicepolitikommissær afgav ligeledes oplysninger i sagen. Han oplyste, at der var mistanke om, at adressen blev anvendt til samle- og depotområde for stjålet dieselolie, byggematerialer mv. og derfor spillede en central rolle i sagskomplekset, og at det var nødvendigt at køre hurtigt til adressen, da de stjålne genstande kunne blive fjernet inden politiets ankomst. Statsadvokaten besluttede, at sagen kunne afgøres ved, at

K vedtog en bøde på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1. Bøden er endnu ikke vedtaget.

Politiassistent tiltalt for overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser

DUP-2012-314-0241

En politiassistent, P, blev registreret i en automatisk hastighedskontrol for i et civilt tjenestekøretøj at have kørt med mindst 60 km/t, hvor den tilladte hastighed på stedet var 50 km/t.

P oplyste, at han den pågældende dag via vagtcentralen var blevet sendt til opgave med sin tjenestehund, idet en mand var set gå ind i en skov med nogle kasser, som han muligvis havde gravet ned i skoven. P skulle komme til stedet så hurtigt som muligt, hvilket var årsagen til, at han havde kørt for stærkt. Han havde ikke fået ordre til at køre udrykningskørsel.

P vedtog en bøde på 1.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1.

Politiassistent kørte 180 km/t på en strækning, hvor den maksimalt tilladte hastighed var på 130 km/t

DUP-2013-314-0635

En politiassistent, P, gjorde gældende, at han havde kørt udrykningskørsel, i forbindelse med, at han var blevet målt til kørsel med en hastighed på mindst 180 km/t, hvor man måtte køre 130 m/t.

P havde imidlertid ikke indberettet udrykningskørsel til vagtcentralen, ligesom han ikke havde nævnt noget om udrykningskørsel, da en kollega havde foreholdt ham, at han var blevet set køre for stærkt. Endvidere var P også blevet set køre med en hastighed på anslået 200 km/t senere samme dag.

Statsadvokaten har rejst tiltale for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 2. Sagen er endnu ikke afgjort.

Hastighedsoverskridelse på privat motorcykel

DUP-2013-314-0465

En specialkonsulent kørte på sin private motorcykel, da han observerede en personbil, som kørte hurtigt og havde et anderledes kørselsforløb end normalt. Grundet kørslen formodede han, at føreren af personbilen kunne være påvirket, hvorfor han besluttede sig for at foretage eftersættelse, selvom han ikke var i tjeneste. Han forklarede, at han besluttede sig for at undersøge bilen, idet han anså det som en tjenestepligt at forfølge sagen, da han fandt det farligt at lade en muligt påvirket bilist fortsætte sin kørsel. Under eftersættelsen kørte han minimum 135 km/t, hvor den tilladte hastighed var max. 80 km/t, ligesom han overskred en spærrelinje under overhaling af 2 personbiler og en ladvogn. Kørselsforløbet blev optaget af en ”provida-bil”.

Statsadvokaten har ved anklageskrift af 28. november 2013 rejst tiltale for overtrædelse af færdselslovens § 4, stk. 1, jf. § 118, stk. 1 samt for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 2, jf. § 118, stk. 1 og stk. 4 med en påstand om en bøde på 5.500 kr. samt betinget frakendelse af førerretten. Sagen er endnu ikke afgjort.

Hastighedsoverskridelse

DUP-2012-314-0125

En politipatrulje var på vej fra en arrest efter en afsluttet transportopgave, hvorunder patruljen blev registreret i automatisk hastighedskontrol med en hastighed på 57 km/t, hvor højst tilladte hastighed var 50 km/t. Føreren af patruljevognen, P, forklarede, at han flere gange overskred hastighedsgrænsen for, at han og hans kollega kunne vurdere, om andre trafikanter, som overhalede dem, skulle bringes til standsning for at køre for hurtigt. I ét tilfælde eftersatte de over en længere strækning en veteranbil, som gassede op flere gange. De forespurgte på bilen og føreren, men idet de ikke havde fået lavet en tilstrækkelig hastighedsmåling på veteranbilen, fik føreren alene en advarsel. Han kunne ikke oplyse, om det var på dette tidspunkt, han blev registreret i automatisk hastighedskontrol,

ligesom han ikke havde fået gemt oplysningerne på veteranbilen.

P vedtog et bødeforlæg på 1.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 42, stk. 1, nr. 1, jf. § 118, stk. 1, nr. 1.

Hastighedsoverskridelse – ikke udrykningskørsel

DUP-2013-314-0652

En politiassistent, P, blev som fører af en uniformeret patruljevogn registreret i en automatisk hastighedskontrol for at have overskredet den på stedet højst tilladte hastighed på 50 km/t, idet han kørte 57 km/t. Hastighedsovertrædelsen skete i forbindelse med, at han skulle transportere en tjenestehund til kontrol hos en dyrlæge.

P kunne ikke erkende forholdet, idet han gjorde gældende, at der var tale om udrykningskørsel. Han forklarede, at udrykningskørslen, der foregik uden brug af udrykningssignaler, var nødvendig for at kontrollere et andet køretøj. Han huskede ikke konkret sagen og havde ingen notater fra episoden, men han gjorde gældende, at han mange gange tidligere under lignende transporter på samme strækning havde skrevet sager og foretaget kontrol af køretøjer.

Politiklagemyndigheden har indstillet, at der rejses tiltale for overtrædelse af færdselslovens § 118, jf. § 42, stk. 1, nr. 1.

Statsadvokaten har endnu ikke taget stilling til tiltalespørgsmålet.

Færdselsuheld

Politiassistent tiltalt for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, § 41, stk. 1 og § 80, stk. 1

DUP-2012-314-0089

En politiassistent, P, førte en hundepatruljevogn under udrykning, idet han fra vagtcentralen havde modtaget en melding om, at en kendt kriminel kørte rundt i en brugsstjålet bil. Hundepatruljevognens udrykningssignaler var aktiverede.

Under udrykningskørslen passerede patruljevognen en bakketop, hvor P mistede herredømmet over patruljevognen og

kørte over i den modsatte kørebanehalvdel og videre igennem et læhegn og ind på en mark, hvor patruljevognen forulykkede. Der skete ved uheldet betydelig materiel skade samt personskade på P og hans kollega.

P havde ikke haft sikkerhedssele på under kørslen. Statsadvokaten udstedte et bødeforlæg på 2.500 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 3, stk. 1, § 41, stk. 1 og § 80, stk. 1. Politiasistenten vedtog bøden.

Færdselsuheld ved fremkørsel for rødt lys under udrykning

DUP-2012-314-0260

En borger klagede over politiets kørsel i forbindelse med en udrykning, der endte i et færdselsuheld.

Det fremgik af undersøgelsen, at patruljevognen var kørt frem i et kryds for rødt lys, mens den civile part, der kom fra siden, kørte ind i krydset for grønt lys. De to parter stødte sammen midt i krydset. Begge køretøjer blev kraftigt beskadiget, men der skete ikke behandlingskrævende personskade.

Patruljevognens horn og blink var aktiveret, og Politiklagemyndigheden fandt, at betingelserne for at foretage udrykningskørsel havde været opfyldt. Politiklagemyndigheden fandt imidlertid, at føreren af patruljevognen havde overtrådt udrykningsbekendtgørelsens § 8, stk. 3, ved ikke at have nedsat hastigheden så meget, at han straks kunne standse for eventuel tværgående trafik, hvilket er påkrævet ved fremkørsel mod rødt lys under udrykning.

Politibetjenten vedtog et bødeforlæg på 500 kr.

Diverse færdsel

Politiasistent, der havde været impliceret i et færdselsuheld, nægtede at oplyse navn og bopæl til modparten

DUP-2013-314-0498

En politiasistent, P, nægtede – efter at have været impliceret i et færdselsuheld – at oplyse navn og bopæl til modparten i færdselsuheldet.

Statsadvokaten udstedte et bødeforlæg på 5.000 kr. for overtrædelse af færdselslovens § 9. Bøden er vedtaget.

Udrykningskørsel i privat køretøj i strid med færdselslovens § 7, stk. 4, og udrykningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, jf. § 10

DUP-2012-314-0323

En politibetjent, P, havde i fritiden under kørsel i P's private bil set en anden bilist, som P mente, kørte uforsvarligt på motorvejen. Bilisten anmeldte efterfølgende P til Politiklagemyndigheden for overtrædelse af færdselsloven. Han oplyste i den forbindelse bl.a., at han i situationen havde opfattelsen af, at han blev forfulgt af en civil person, og at han var bange for at blive overfaldet.

Politiklagemyndigheden indstillede, at der blev rejst tiltale mod P for overtrædelse af færdselslovens § 7, stk. 4, og udrykningsbekendtgørelsen. Politiklagemyndigheden henviste herved til, at P måtte anses for at have kørt udrykningskørsel i sit private køretøj i strid med udrykningsbekendtgørelsens § 2, hvorefter udrykningskørsel kun må foretages i et køretøj, som er godkendt hertil, og at der ikke var tale om kørsel med alvorligt syge eller tilskadekomne omfattet af færdselslovens § 7, stk. 4. Politiklagemyndigheden henviste endvidere til, at P under eftersættelsen selv overtrådte færdselslovens regler, herunder om hastighedsbegrænsninger og anvendelse af lys og lyd. Statsadvokaten meddelte tiltalefrafald, idet forholdet efter Statsadvokatens opfattelse var af ringe strafværdighed, jf. retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Udrykningskørsel uden udrykningssignaler

DUP-2013-314-0381

En civil patruljevogn eftersatte uden udrykningssignaler en brugsstjålet knallert, hvorpå der sad 2 personer, som ikke bar styrthjelm. Efter en længere eftersættelse kørte patruljen efter knallerten på cykelstien mod kørselsretningen, hvor de forsøgte at afskære knallertens videre kørsel ved at nærme sig knallerten på fortovet, hvorefter patruljen

påkørte knallerten. Ved påkørslen skete der alene materiel skade på knallerten.

Statsadvokaten meddelte politiasistenten et tiltalefrafald for overtrædelse af udrykningsbekendtgørelsens § 7, stk. 1, 2 og 3. Statsadvokaten mente, at betingelserne for udrykningskørsel var opfyldt. Statsadvokaten fandt imidlertid, at der som det mindste burde have været anvendt udrykningslygte. Statsadvokaten lagde herved vægt på, at udrykningskørslen skete i en civil patruljevogn mod kørselsretningen på en cykelsti, hvor der var modkørende cyklister.

Registermisbrug

Uberettiget forespørgsel i politiets registre og videregivelse af oplysninger

DUP-2012-312-0006

En kriminalassistent (K) foretog opslag i motorregisteret for at hjælpe en bekendt med at identificere kunder, der stak af fra regningen ved den bekendtes vejbod. K havde endvidere foretaget opslag i CPR- og motorregisteret og til den bekendte videregivet oplysninger herfra om familiemedlemmer, uden at dette var efterforskningsmæssigt begrundet.

K erkendte sig skyldig og vedtog at betale en bøde på 5.000 kr. Sagen afgjort disciplinært med en bøde på 1.000 kr.

Overtrædelse af straffelovens § 155, 1. pkt. ved uberettiget opslag i POLSAS

DUP-2012-313-0051

En polititjenestemand, P, var mistænkt for overtrædelse af straffelovens § 155, 1. pkt. ved at foretage opslag i politiets sagsbehandlingssystem, POLSAS, på en på gerningstidspunktet verserende straffesag, i hvilken P's søn var sigtet. P erkendte sig skyldig i at have foretaget opslagene uden tjenstlig anledning og vedtog en bøde på 3.500 kr.

Politiassistent foretog opslag i KR på fremtidig forretningspartner

DUP-2012-312-0010

En politiassistent, P, blev opfordret til at indgå i et forretningssamarbejde med flere andre, herunder A. Det kunne lægges til grund, at P foretog opslag på A i KR, og at A samme dag fik at vide, at man ikke ønskede at indgå i et samarbejde med ham. A var tidligere straffet for berigelseskriminalitet. De oplysninger, A blev præsenteret for som begrundelse for, at man ikke ønskede et fremtidigt samarbejde, svarede i store træk til det, der fremgik af KR.

Da det ikke kunne afvises, at de fremtidige forretningspartnere havde fået oplysningerne om A's kriminelle fortid fra en af A's tidligere samarbejdspartnere, fandt statsadvokaten ikke, at der kunne føres bevis for, at P havde videregivet fortrolige oplysninger.

P vedtog en bøde på 3.500 kr. for at have foretaget uberettiget opslag i KR. Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Ordre til uberettiget opslag på anmelder i Kriminalregistret

DUP-2012-313-0060

En borger, B, ringede til politiet og oplyste, at han var journalist fra et formiddagsblad og netop havde kørt bag en patruljevogn over en længere strækning på en motorvej, hvor patruljevognen havde kørt med en gennemsnitshastighed på 165 km/t uden brug af udrykningssignaler og tilsyneladende uden nogen tjenstlig grund til kørslen. B havde fulgt patruljevognen til politistationen og optaget video og billeder heraf.

Sagen om hastighedsovertrædelsen blev fremsendt til Politiklagemyndigheden og behandlet som en anmeldelse af strafbart forhold. I materialet fremsendt af politikredsen befandt sig imidlertid, udover det relevante materiale i forhold til hastighedssagen, tillige presseklip vedrørende B's person samt fortrolige oplysninger vedrørende denne bl.a. i form af en udskrift fra Kriminalregistret.

Vedlagt var et notat underskrevet af en ledende polititjenestemand, P, hvoraf det fremgik, at der af hensyn til en eventuel sags opklaring på hans ordre blev foreta-

get søgninger i politiets og andre registre for klarlæggelse af B's identitet. Udskrifter vedlagt.

Politiklagemyndigheden fandt, at der ikke havde været nogen tjenstlig anledning til opslaget på B i Kriminalregisteret, som således måtte anses for uberettiget.

Politiklagemyndigheden har sigtet P for overtrædelse af straffelovens § 155 (stillingsmisbrug). Statsadvokaten har ikke taget stilling til tiltalespørgsmålet.

Politiassistent søgte uden tjenstlig anledning oplysninger i politiets interne systemer samt brugte sin position som polititjenestemand til at få en privat handel ophævet

DUP-2012-313-0075

En politiassistent, P, søgte uden tjenstlig anledning i politiets interne registre på en privat person, A, som P's hustru havde indgået en privat handel med. P anvendte herefter sin position som polititjenestemand, herunder ved brug af oplysninger fra politiets interne registre, til at få ophævet handlen mellem A og P's hustru.

Statsadvokaten har rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens § 155.

Politiassistent søgte uden tjenstlig anledning i politiets interne systemer – og videregav herefter oplysninger om en privat persons cpr.nr. samt sagsnr. på en verserende straffesag til en udenforstående borger

DUP-2013-312-0076

En politiassistent, P, der gjorde tjeneste i politiets ekspedition, modtog en henvendelse fra en borger, B, der, til brug for en verserende samværssag, ønskede oplysninger på en bestemt navngiven person, Y, som ifølge B var "kendt for kriminalitet". P foretog herefter opslag på Y i KR og POLSAS og oplyste Y's cpr.nr. samt sagsnr. på en verserende straffesag vedrørende Y.

Politiklagemyndigheden indstillede til statsadvokaten, at der blev rejst tiltale for overtrædelse af straffelovens §§ 155 samt 152.

Statsadvokatens besluttede at indstille efterforskningen.

Politiklagemyndigheden behandlede efterfølgende sagen som en adfærdssag og fandt P's adfærd for kritisabel. Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Politiassistent foretog uden tjenstlig anledning opslag i POLSAS på kollega

DUP-2013-312-0079

En politiassistent, P, foretog uden tjenstlig anledning opslag i POLSAS på en kollega, K.

Baggrunden for opslaget var, at K forinden havde kontaktet P og fortalt, at han havde været involveret i en episode i natlivet, hvor politiet havde været tilkaldt. K var i tvivl om, hvad der var sket, og P tilbød derfor at undersøge forholdet nærmere.

P tog herefter ind på sin arbejdsplads, hvor han foretog opslag i POLSAS. P fortalte efterfølgende K, at der var optaget politirapport i forbindelse med hændelsen uden at gå i detaljer herom. Statsadvokaten har endnu ikke taget stilling til tiltalespørgsmålet.

Diverse

En politiassistent satte en sportstaske med 42 patroner på et komfur i en vagtstue, hvorefter politiassistenten forlod rummet

DUP-2013-316-0188

En politiassistent, P, efterlod en taske med ammunition på et komfur i vagtstuen og forlod herefter vagtstuen. En kogeplade på komfuret var – eller blev – tændt, og ammunitionen gik af og forårsagede høje brag samt materiel ødelæggelse i vagtstuen. Ved brandundersøgelsen fandtes 42 stk. ødelagte 9mm patroner i P's taske.

Statsadvokaten har forelagt P et bødeforlæg på 3.000 kr. for overtrædelse af vabenbekendtgørelsen. Bøden er endnu ikke vedtaget.

Politihund bed to piger

DUP-2012-316-0140

En polititjenestemand, P, kørte ud for at luften sin tjenestehund på en øde industrigrund. Tjenestehunden havde forinden været på opgave og var ikke i snor. Tjenestehunden, som var ude af P's synsfelt, løb hen til to piger, hvor den uden videre sprang på dem. Hunden bed begge piger i lårene med skadestuebehandling til følge. P kom kort efter til stede og fik tjenestehunden under kontrol.

P vedtog et bødeforlæg på 4.000 kr. for overtrædelse af hundelovens § 3, stk. 1.

Anmeldelse om vold i forbindelse med anholdelse. Efterforskningen blev indstillet, da det ikke var muligt at identificere den polititjenestemand, der tog anmelder ud af bilen

DUP-2013-311-0176

Anmelder oplyste, at han under anvendelse af pistol blev anholdt af politiet og efterfølgende udsat for vold.

Det var ikke muligt for Politiklagemyndigheden at identificere den polititjenestemand, der havde taget anmelder ud af bilen. Den politiassistent, der på detentionsrapporten /AP-bladet fremstod som den, der havde foretaget anholdelsen, forklarede, at det ikke var ham, der havde foretaget anholdelsen, og ingen af de øvrige involverede polititjenestemænd kunne huske, hvem der foretog anholdelsen. Anmelder var ikke i stand til at genkende den pågældende betjent.

Politiklagemyndigheden anførte i redegørelsen til statsadvokaten, at det var meget beklageligt, at det ikke havde været muligt at finde frem til, hvilken eller hvilke polititjenestemænd, der fysisk havde anholdt anmelder. I den forbindelse var det også beklageligt, at politiassistenten, der i detentionsrapporten var anført som den, der frihedsberøvede anmelder, på trods heraf forklarede, at han ikke så, hvordan anmelder blev ført ud af bilen, endsige hvordan han blev anholdt.

Statsadvokaten indstillede efterforskningen og tilkendegav i afgørelsen, at det var meget beklageligt, at det ikke havde været

muligt at identificere hvilken eller hvilke polititjenestemænd, der fysisk anholdt anmelder. Statsadvokaten fandt det også beklageligt, at den politiassistent, der ifølge detentionsrapporten havde foretaget anholdelsen, imidlertid havde forklaret, at det ikke var ham, der havde foretaget anholdelsen. Statsadvokaten bemærkede afslutningsvis, at det klart skal fremgå af politiets rapportmateriale hvem, der har foretaget en anholdelse, ligesom der ikke må være tvivl om, at indholdet af politiets rapporter stemmer overens med de faktuelle omstændigheder, og at det bør fremgå af anmeldelsesrapport/anholdelsesrapport, hvis den anholdte har pådraget sig skader i forbindelse med anholdelsen.

Politidirektøren har efterfølgende tilkendegivet, at gennemgangen af sagen har understøttet konklusionen om, at der ikke er foretaget korrekt og fyldestgørende registrering i forbindelse med episoden, og at der efterfølgende er taget initiativ til, at der udarbejdes retningslinjer for håndtering af registrering i forbindelse med politiopgaver af tilsvarende karakter – med særlig fokus på, at det sikres, at registrering er korrekt. Politidirektøren har endvidere tilkendegivet, at der vil blive afholdt en tjenstlig samtale med den politiassistent, der har udarbejdet anholdelsesrapporten.

Rigsadvokaten har efter klage fra anmelderen besluttet at genoptage efterforskningen.

”COP-15”-sagen

DUP-2012-331-0466, DUP-2012-311-0080

Under klimatopmødet i København (COP15) standsede politiet den 8. december 2009 kl. 10.59 rutinemæssigt en varebil, hvori befandt sig 3 mænd. Under politiets kontrol af de tre personer blev det ved en fejl oplyst, at den ene af de tre personer var en farlig, eftersøgt terrorist. De tre personer blev herefter anholdt og undergivet intensiv efterforskning. Der blev endvidere foretaget ransagning på flere adresser. Det viste sig, at der var tale om et fejlopgang på personnummeret for så vidt angik den eftersøgte terrorist, og de tre personer blev herefter løsladt efter midnat den 9. december 2009.

Advokaten for den ene person (A), klagede efterfølgende over følgende forhold:

1. A blev tvunget til at tisse i en flaske, mens han sad anbragt i en transportvogn med strips på hænderne
2. En polititjenestemand kiggede hånligt på A og sagde ”fisk”, mens han sad anbragt i en cellevogn
3. A blev transporteret i en cellevogn uden at være fastspændt, mens der blev kørt hasarderet og med høj hastighed
4. Polititjenestemændene undlod at løslade A, selv da det stod klart, at der ikke var grundlag for at tilbageholde ham (magtmisbrug)

For så vidt angår *klagepunkt 1* lagde Politiklagemyndigheden til grund, at det på grund af sagens alvorlige karakter var besluttet, at A under ingen omstændigheder måtte forlade transportvognen, inden der var foretaget tekniske undersøgelser af ham og hans beklædning. Det blev derfor besluttet, at A skulle tisse i en flaske, mens han opholdt sig i transportvognen. Af sikkerhedsmæssige grunde skulle dette ske, mens A var iført strips. Politiklagemyndigheden fandt ikke grundlag for at tilsidesætte politiets skøn af, at der var nødvendigt, at A skulle beholde strips på hænderne, men Politiklagemyndigheden tilkendegav samtidig, at man havde forståelse for, at det havde føltes krænkende for A, at han skulle sidde på knæ og tisse i en flaske med hænderne i strips. Politiklagemyndigheden fandt dog ikke grundlag for at tro, at dispositionen var foretaget for at nedværdige A og fandt derfor ikke anledning til at udtale kritik af forholdet, idet Politiklagemyndigheden samtidig fandt, at afgørelsen om, at A skulle tisse i en flaske, blev truffet for at tage hensyn til A under de særlige omstændigheder, der forelå.

Vedrørende *klagepunkt 2* foretog Politiklagemyndigheden afhøringer af en række politifolk, der alle afviste, at de selv eller andre af deres kolleger havde kigget hånligt på A og sagt ”fisk” til ham, mens han sad i cellevognen. Politiklagemyndigheden fandt derfor ikke grundlag for at udtale kritik.

Til brug for behandlingen af *klagepunkt 3* indhentede Politiklagemyndigheden oplysninger om indretningen af de cellevogne, der var blevet anvendt til transport af blandt andet A. Bilerne indeholdt ikke sikkerhedsseleer til brug for personer, der opholdt sig bag i cellevognen, idet det af sikkerhedsmæssige hensyn skulle være muligt at få de anbragte personer hurtigt ud af en lem

i loftet i tilfælde af angreb på bilen eller færdselsuheld. Det lykkedes Politiklagemyndigheden at udfinde en polititjenestemand, der havde siddet sammen med A under transporten. Polititjenestemanden afgav forklaring om kørslen. Statsadvokaten indstillede efterforskningen i sagen. Statsadvokaten udtrykte forståelse for, at A havde følt, at kørslen var ubehagelig og voldsom, men fandt ikke grundlag for at antage, at transporten ikke var sket i overensstemmelse med reglerne i udrykningsbekendtgørelsen eller at der i øvrigt var begået strafbart forhold.

Til brug for belysning af *klagepunkt 4* afhørte Politiklagemyndigheden en række polititjenestemænd med henblik på at belyse tidsforløbet fra A blev anholdt, til han blev løsladt, herunder hvilken efterforskning, der var sket, efter man med sikkerhed havde fastslået, at der var sket en personforveksling. Statsadvokaten indstillede også for så vidt angår dette punkt efterforskningen. Statsadvokaten fandt ikke, at der var grundlag for at tro, at de implicerede polititjenestemænd havde haft forsæt til pligtforsømmelse eller magtmisbrug. Det havde således været berettiget at frihedsberøve A i det lange tidsrum.

Politiklagemyndigheden bemærkede i sin redegørelse til statsadvokaten, at det var Politiklagemyndighedens vurdering, at dokumentationen af de foretagne dispositioner og vurderinger i sagen, herunder dokumentationen af, hvem der blev orienteret om sagen, og hvem der traf de nødvendige beslutninger, var meget mangelfuld – også set i lyset af, at der var tale om en ganske alvorlig sag. Det havde været særdeles vanskeligt for Politiklagemyndigheden at klarlægge, hvem Politiklagemyndighedens undersøgelse skulle rette sig mod, hvilket Politiklagemyndigheden fandt uacceptabelt ud fra en ressourcemæssig og retssikkerhedsmæssig betragtning.

Betinget fængsel for myndigheds- misbrug og dokumentfalsk

DUP-2013-313-0091

En politiassistent, P, indfandt sig i sin fritid på en politistation og iførte sig uniform, ligesom han – uden tjenstlig anledning – satte sig i besiddelse af sit tjenestevåben samt et af politiets køretøjer. Han kørte herefter

ud til et dyreinternat, hvor han oplyste, at politiet havde besluttet, at en af politiet anbragt hund, skulle flyttes til et andet sted, hvorefter han fik hunden udleveret. I forbindelse med udleveringen af hunden underskrev han en kvittering med falsk navn.

Statsadvokaten rejste tiltale for myndighedsmisbrug og dokumentfalsk. By- og landsret idømte P 60 dages betinget fængsel.

Politiassistent dømt for at videre- give oplysninger til personer fra det kriminelle miljø

DUP-2012-312-0067

En politiassistent, P, var mistænkt for at videregive oplysninger om en igangværende efterforskning til en person udenfor politiet. Efterforskningen viste endvidere, at han på sin private bopæl, uden tjenstlig anledning, var i besiddelse af en lang række personlige oplysninger vedrørende en anden person samt oplysninger om politiets efterforskning vedrørende denne.

P blev i både by- og landsret idømt 40 dages betinget fængsel. Sagen er endnu ikke afgjort disciplinært.

Misbrug af stilling som politi- tjenestemand til at opnå gratis seksuelle ydelser hos en prostitueret

DUP-2013-313-0081

Politiklagemyndigheden modtog i begyndelsen af 2013 oplysninger om, at en kvinde fra prostitutionsmiljøet muligt var blevet seksuelt udnyttet af en polititjenestemand, P.

Statsadvokaten har rejst tiltale mod P for i fem tilfælde at have misbrugt sin stilling (straffelovens § 150) til at opnå eller forsøge at opnå samleje mv. uden at skulle betale, herunder i to af tilfældene at have anvendt anden ulovlig tvang (§ 216, stk. 1, nr. 2, 1. led, jf. til dels § 225). Straffesagen er endnu ikke afgjort af retten.

Blufærdighedskrænkelser og tjenestemisbrug

DUP-2013-313-0100

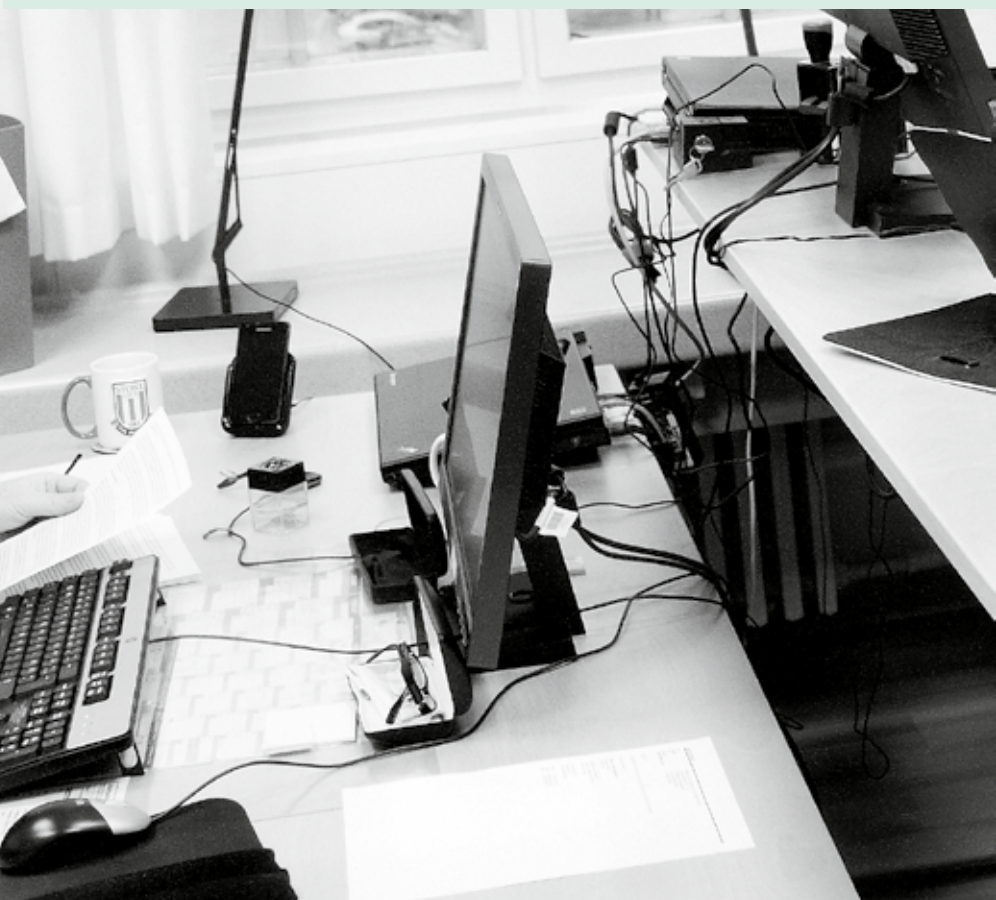
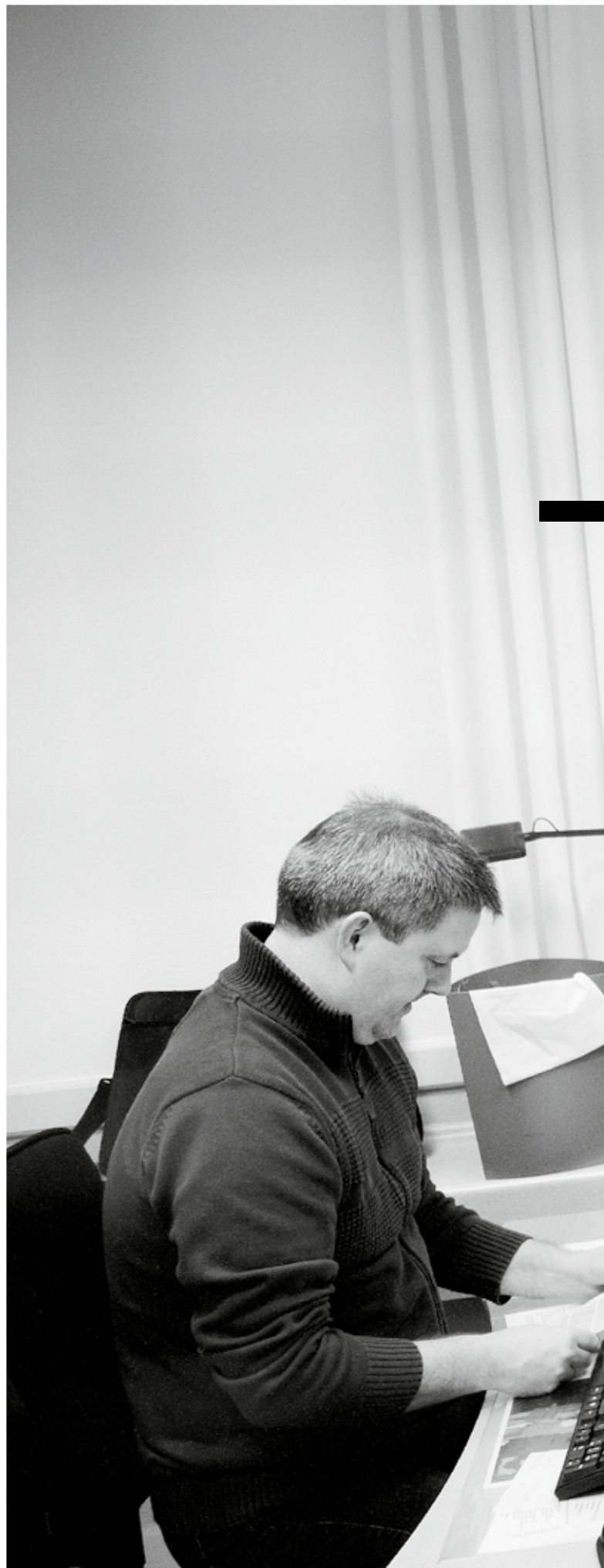
Politiklagemyndigheden modtog i begyndelsen af 2013 en anmeldelse fra en kvindelig borger, B, om, at hendes blufærdighed var blevet krænket af en polititjenestemand, P.

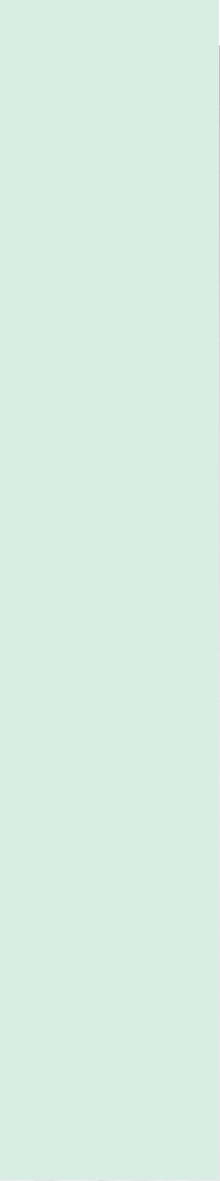
Episoden skulle have fundet sted på politistationen, hvor P under et møde, som han havde indkaldt B til, pludselig bl.a. forsøgte at kysse hende på munden, hvilket hun modsatte sig.

Statsadvokaten tiltalte P for overtrædelse af straffelovens § 150 og § 232 ved under tjenesten at have misbrugt sin stilling til at indkalde B til et møde på politistationen, hvor han krænkede B's blufærdighed, overtrædelse af straffelovens § 155, 1. pkt. og § 232 ved at have sendt nogle SMS-beskeder, hvor han kommenterede private forhold, herunder af seksuel karakter til B samt overtrædelse af straffelovens § 155, 1. og 2. pkt., til dels jf. § 21, ved at have misbrugt sin stilling til at stille B i udsigt, at han ville sørge for, at hun bestod køreprøven.

P blev idømt 40 dages ubetinget fængsel af byretten. Dommen er anket.

Der gælder i forbindelse med
Politiklagemyndighedens
behandling af sagerne
retssikkerhed for både den,
der klager og den, der
klages over

Statistik

2013

Statistisk opgørelse over indkomne og afsluttede sager

Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) har i beretningsåret 2013 modtaget 2098 sager, hvoraf 1547 sager er vurderet til at være omfattet af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. De øvrige 551 sager vedrørte andre typer af klager/henvendelser, eksempelvis klager over politiets dispositioner eller ansøgninger om aktindsigt.

De indkomne og afgjorte sager er opgjort pr. politikreds, jf. tabellerne 2, 4-6, 8 og 9.

Det bemærkes, at opgørelserne vedrører journaliserede sager, hvilket medfører, at den enkelte sag f.eks. kan omfatte flere indklagede eller anmeldte polititjenestemænd. Der kan således i de enkelte sager være rejst tiltale eller kritik mod flere enkeltpersoner.

Statistik over indkomne politiklagesager

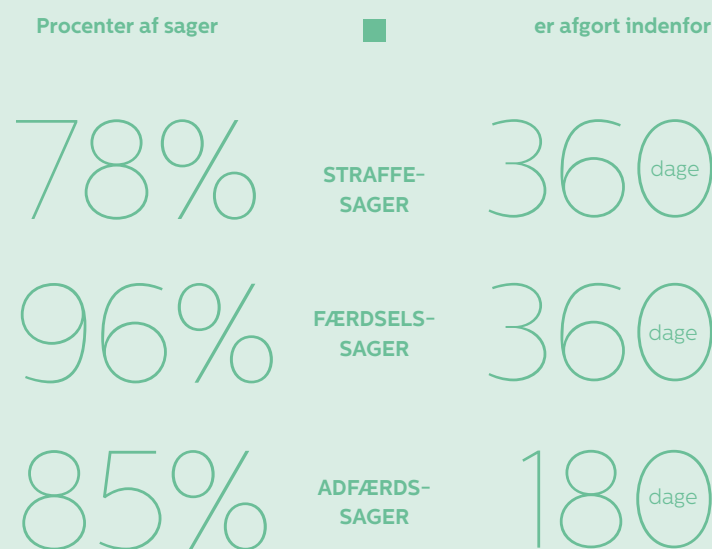
De 1547 registrerede politiklagesagers fordeling på sagstyper:

- 42 % vedrører klager over politipersonalets adfærd
- 28 % vedrører anmeldelse om strafbart forhold
- 29 % vedrører færdselslovsovertrædelser og
- 1 % er undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2.

Udviklingen i antallet af registrerede klager/anmeldelser

Politiklagemyndigheden modtog primo januar 2012 140 sager, der var indgået ved de regionale statsadvokater i perioden fra den 1. november 2011 til den 31. december 2011. Sagerne er angivet i parentes i tabel 1. Sagerne er ikke medregnet i forbindelse med vurderingen af udviklingen i antallet af registrerede klager og anmeldelser.

Politiklagemyndigheden har i beretningsåret registreret 433 straffesager mod politipersonale mod 398 sager i 2012. Det svarer til en stigning på 8,8 %. Niveaueet for indkomne klager over politipersonalets adfærd svarer til niveauet i 2012, idet der i 2013 er registreret 652 sager mod 655 sager i året før. Der ses en stigning i antallet af anmeldelser om færdselslovsovertrædelser på 11,2 %, idet der i 2013 er registreret 446 sager mod 401 sager i 2012.

Der er i 2013 registreret 16 sager vedrørende undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Det er 2 sager færre set i forhold til beretningsåret 2012. Niveauet for antallet af undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2, vurderes at ligge stabilt set i forhold til tidligere år. Det fremgår således af Rigsadvokatens beretning 2010 og 2011 om behandlingen af klager over politiet, at der er i 2010 og 2011 indkom henholdsvis 12 og 14 sager. Det fremgår endvidere, at der i 2006 blev registreret 20 sager, i 2007 21 sager, i 2008 14 sager og i 2009 12 sager.

Statistik over afgjorte politiklagesager

Der er i beretningsåret afgjort 1614 sager efter reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. I 2012 blev der afgjort 1005 sager. Hertil kom 245 sager afgjort af statsadvokaterne efter reglerne i den tidligere klageordning. Efterforskningen/Undersøgelsen af disse sager var påbegyndt af statsadvokaterne før 1. januar 2012. Tabellerne 3 til 6 og 8 viser det samlede antal afgjorte sager. Tallene i parentes angiver, hvor stor en del af de afgjorte sager, der blev afgjort af de regionale statsadvokater i 2012 efter reglerne under den tidligere klageordning.

Statistik over afgjorte straffesager

Statistikken over afgjorte straffesager indeholder oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden har afvist anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1 samt oplysning om sager, hvor statsadvokaten har indstillet efterforskningen eller opgivet påtale. Endvidere indgår der i statistikken oplysning om de sager, hvor statsadvokaten har fundet, at der var grundlag for at rejse tiltale. Kategorien af sager med tiltalegrundlag omfatter sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 418 straffesager, der er afgjort i 2013 er 237 dage.

Politiklagemyndigheden har i 144 af de afgjorte straffesager i 2013 afvist anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1, med en gennemsnitlig sagsbehandlingstid på 75 dage.

I 11 af de afgjorte sager er anmeldelsen tilbagekaldt eller sagen henlagt efter indledende undersøgelser. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har i disse sager været 70 dage.

263 af de afgjorte straffesager har efter endt efterforskning i Politiklagemyndigheden været fremsendt til de regionale statsadvokater med henblik på vurdering af tiltalepåkravet. Politiklagemyndighedens efterforskning har i disse sager i gennemsnit varet 231 dage, mens de regionale statsadvokater i gennemsnit har anvendt 102 dage til vurdering af tiltalepåkravet. Den samlede sagsbehandlingstid har således i gennemsnit været 333 dage.

31 af afgørelserne, hvor Politiklagemyndigheden i beretningsåret har afvist anmeldelsen i medfør af retsplejelovens § 749, stk. 1, har været påklaget til statsadvokaten. Ved årsskiftet havde statsadvokaten i 24 tilfælde tiltrådt Politiklagemyndighedens afgørelse. 7 sager var ved årsskiftet stadig verserende ved statsadvokaten.

42 af afgørelserne truffet af statsadvokaterne i beretningsåret har været påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten har i 37 af sagerne tiltrådt statsadvokatens afgørelse. I 1 tilfælde har Rigsadvokaten omgjort statsadvokatens afgørelse om at indstille efterforskningen. 4 sager var ved årsskiftet stadig verserende.

Statistik over afgjorte færdselssager

Statistikken over afgjorte færdselssager indeholder udover de ovenfor under straffesager nævnte afgørelsestyper endvidere oplysning om sager, hvor politidirektørerne har truffet afgørelse i medfør af retsplejelovens § 1020 b. Endelig indgår der i statistikken oplysning om sager, hvor der er tale om f.eks. mindre færdselsuheld, hvor der ikke er formodning for, at et strafbart forhold er begået.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for 409 af de 461 afgjorte færdselssager er 124 dage. 52 færdselssager afgjort af politidirektørerne er ikke medregnet i den gennemsnitlige sagsbehandlingstid.

Politiklagemyndigheden har i 131 af de 409 afgjorte færdselssager afvist anmeldelsen efter retsplejelovens § 749, stk. 1, eller henlagt sagen efter den indledende efterforskning, idet der f.eks. har været tale om mindre forsikringsskader uden tilskadekomst. Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid har i disse sager været 38 dage.

278 af de afgjorte færdselssager har efter endt efterforskning i Politiklagemyndigheden været fremsendt til de regionale statsadvokater til vurdering af tiltalepåkravet. Politiklagemyndighedens efterforskning har i disse sager i gennemsnit varet 76 dage, mens de regionale statsadvokater i gennemsnit har brugt 89 dage på vurdering af tiltalepåkravet. Den samlede sagsbehandlingstid har været 165 dage.

Ingen af afgørelserne truffet af Politiklagemyndigheden i færdselssager i beretningsåret har været påklaget til statsadvokaten.

2 af afgørelserne truffet af statsadvokaterne i beretningsåret har været påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten tiltrådte i begge sager statsadvokatens afgørelse.

Statistik over afgjorte sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Statistikken omfatter sager, der er behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. Efter denne bestemmelse iværksætter Den Uafhængige Politiklagemyndighed efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorlig til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Der er i beretningsåret i alt afsluttet 20 sager behandlet efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2. 1 af sagerne er henlagt efter Politiklagemyndighedens indledende undersøgelser, idet det viste sig, at der ikke var tale om alvorlig tilskadecomst.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 19 afgjorte sager er 284 dage. Heraf har Politiklagemyndighedens undersøgelser i gennemsnit varet 180 dage. De regionale statsadvokater har i gennemsnit anvendt 104 dage til vurdering af tiltalospørgsmålet.

2 af afgørelserne truffet af statsadvokaterne i beretningsåret har været påklaget til Rigsadvokaten. Rigsadvokaten har i begge tilfælde tiltrådt statsadvokatens afgørelse.

Tiltalegrundlag

Tabellerne 4 - 6 viser, at der i beretningsåret er fundet tiltalegrundlag i 97 sager. Tiltalegrundlaget for de enkelte sager fremgår af tabel 7 nedenfor.

Statistik over afgjorte adfærdssager

Statistikken over afgjorte adfærdssager indeholder oplysninger om sager, der er sluttet i politikredsene efter reglerne i retsplejelovens § 1019 k (notitsbehandling), oplysninger om afviste og tilbagekaldte klager samt oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden efter en undersøgelse har vurderet, at der ikke er grundlag for at udtale kritik. Endvidere indgår der oplysninger om sager, hvor Politiklagemyndigheden har fundet grundlag for at kritisere den enkelte polititjenestemand og sager, hvor der ikke er fundet grundlag for at udtale kritik, men hvor forholdet er beklaget over for klageren.

Politiklagemyndigheden har i beretningsåret afgjort 715 sager vedrørende klager over politipersonales adfærd. Heraf er 279 sager afgjort med notitsbehandling, svarende til 39 %. I 51 sager er klagen enten tilbagekaldt, afvist som forældet eller videresendt til politidirektøren til afgørelse som en dispositionsklage. Dermed resterer der 385 afgjorte sager, hvor Politiklagemyndigheden har gennemført en undersøgelse og har truffet afgørelse. Heraf er der udtalt kritik i 22 sager, svarende til 5,7 %. Endelig er der i 14 af de afgjorte sager fundet grundlag for at beklage forholdet over for klager, svarende til 3,6 %.

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de 715 sager afgjort efter reglerne i retsplejelovens kapitel b er 102 dage.

Politiklagemyndighedens afgørelser i adfærdsklagesager er endelige og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. retsplejelovens § 1019 m.

Statistiske oplysninger vedrørende andre klager/henvendelser til Politiklagemyndigheden

Politiklagemyndigheden har i 2013 modtaget 551 andre klager/henvendelser, der ikke er fundet omfattet af reglerne i retsplejelovens kapitel 93 b og c. 394 af de indkomne henvendelser er i beretningsåret videresendt til politikredsene eller anklagemyndigheden til afgørelse som en klage over dispositioner. I 157 sager er der i beretningsåret truffet afgørelse om aktindsigt eller sket anden vejledning af borgeren.

5,7%

■ Der er udtalt kritik i 22 sager

3,6%

■ Forholdet beklaget i 14 sager

Tabel 1. Indkomne sager fordelt på sagstype

Antal sager indkommet i	2012	2013
Straffesager	435 (37)	433
Færdselssager	430 (29)	446
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	21 (3)	16
Adfærdsklager	726 (71)	652
Nye sager i alt	1.612 (140)	1547

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er indkommet ved de regionale statsadvokater i perioden 1. november 2011 til 31. december 2011. Sagerne er behandlet af Politiklagemyndigheden efter den nugældende klageordning.

Tabel 2. Indkomne sager fordelt på politikredse og sagstype

Politikreds	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Sydøstjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Sydsjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Ikke specifik politikreds	Hele landet
Straffesager i alt	41	48	30	31	27	29	25	44	32	94	25	2	4	1	433
Færdselssager i alt	13	20	15	28	35	39	23	16	39	166	51	1	0	0	446
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	1	3	0	1	1	2	2	1	2	2	1	0	0	0	16
Adfærdsklager i alt	42	83	31	35	42	36	37	49	48	205	34	6	2	2	652
Indkomne sager i alt i 2013	97	154	76	95	105	106	87	110	121	467	111	9	6	3	1547

Tabel 3. Afgjorte politiklagesager fordelt på sagstype

Antal sager afgjort i	2012	2013
Straffesager	279 (106)	418
Færdselssager	274 (25)	409
Færdselssager – orientering*	56	52
Undersøgelser – § 1020 a, stk. 2	9 (3)	20
Adfærdssager	632 (111)	715
Politiklagesager i alt	1.250 (245)	1.614

* Afgjort af politidirektøren i medfør af retsplejelovens § 1020 b. Politiklagemyndigheden er underrettet om afgørelsen.

Tal i parentes angiver andelen af sager, der er afgjort i 2012 af de regionale statsadvokater efter reglerne i den tidligere klageordning. Sagerne er indgået ved statsadvokaterne for den nuværende klageordning trådte i kraft.

Tabel 4. Afgørelse af straffesager mod politipersonale

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Ikke specifik politikreds	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	17	18	6	8	6	11	11	12	14	31	10	0	0	0	144
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	27	31	22	27	12	14	8	18	24	50	8	1	0	1	243
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	0	0	0	1	2	1	3	0	0	0	0	7
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	0	1	2	2	0	1	0	4	0	2	0	0	0	0	12
Andet (blandt andet sager, der er tilbagekaldt, bagatelsager eller sager, der er henlagt efter indledende undersøgelse)	0	0	0	0	1	1	0	0	2	6	0	1	0	0	11
Afgjorte straffesager i alt	44	50	30	37	19	27	20	36	41	92	19	2	0	1	418

Tabel 5. Afgørelse af færdselssager mod politipersonale

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	2	3	0	8	10	6	8	4	15	48	7	0	0	111
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	14	14	8	15	16	20	3	8	6	36	7	0	0	147
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	4	6	2	5	6	6	2	2	13	27	11	0	0	84
Andet (f.eks. mindre færdselsuheld, hvor der ikke er formodning for, at der er begået et strafbart forhold)	3	2	1	4	2	12	7	4	9	56	18	0	0	118
Afgjorte færdselssager i alt	23	25	11	32	34	44	20	18	43	167	43	1	0	461

Tabel 6. Afgørelse af undersøgelser efter retsplejelovens § 1020 a, stk. 2

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Hele landet
Anmeldelsen afvist efter retsplejelovens § 749, stk. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Efterforskningen indstillet efter retsplejelovens § 749, stk. 2	1	3	2	0	1	2	0	1	2	5	1	0	0	18
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Påtalen opgivet efter retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tiltalegrundlag (sager, hvor der er rejst tiltale, udsendt bødeforlæg eller meddelt tiltalefrafald eller en advarsel)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Andet (f.eks. skudsager, hvor der efter indledende undersøgelse ikke er konstateret alvorlig tilskadekomst eller dødelig udgang)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Afgjorte sager i alt	2	3	2	0	1	2	0	1	2	6	1	0	0	20

Tabel 7. Tiltalegrundlag

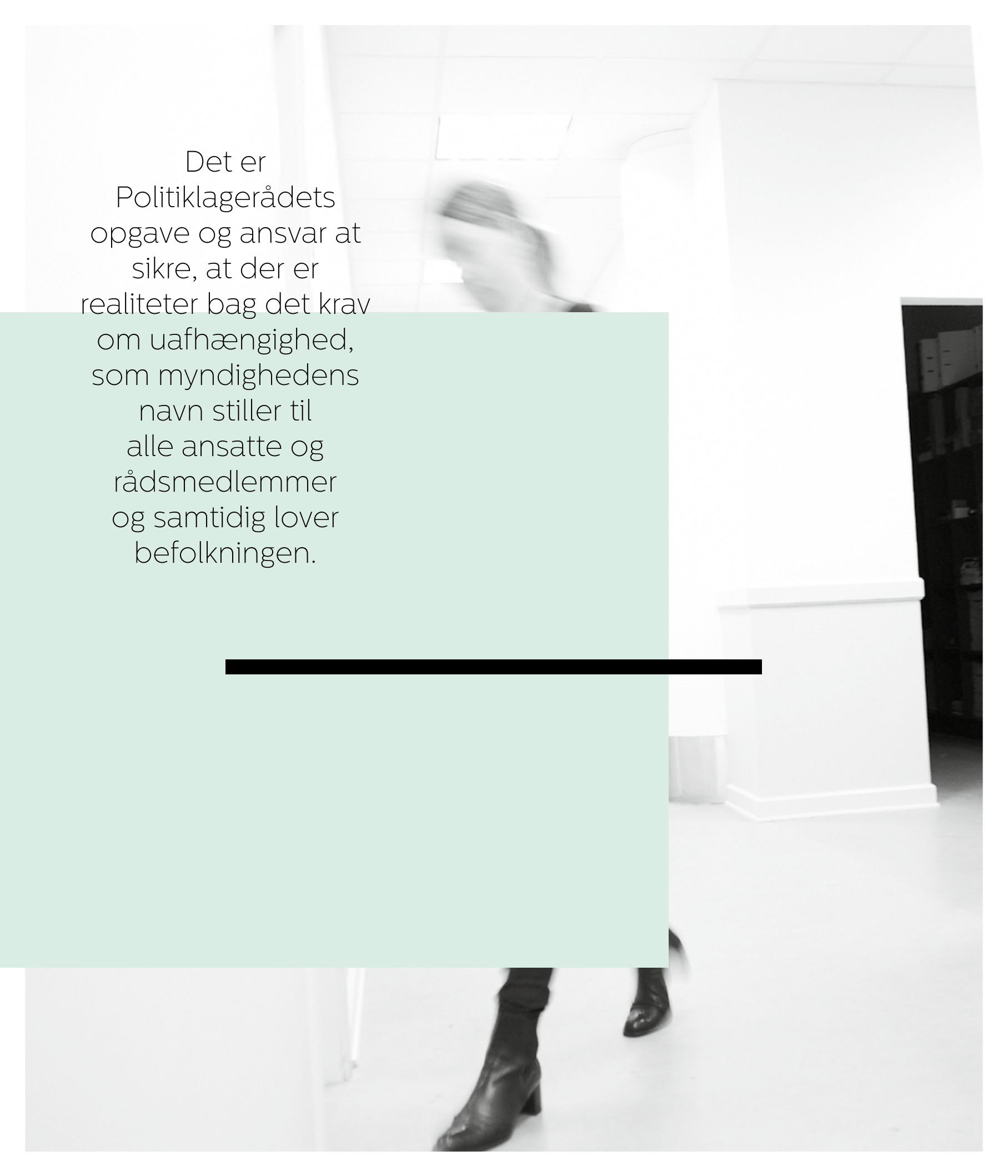
2013	Tiltale	Bødeforlæg	Tiltalefrafald
Straffeloven			
Hundelovens § 1, stk. 2		1	
Straffelovens § 155		3	
Straffelovens § 152 og § 155	1	1	
Straffelovens § 155 og § 171	1		
Straffelovens § 156	1		
Straffelovens § 119, stk. 1	1		
Færdselslovens § 5, stk. 2, nr. 1 samt udrykningsbekendtgørelsen		1	
Straffelovens § 157, våbenlovens § 2 m.v. samt færdselslovens § 54, stk. 1, 2. pkt.	1		
Våbenbekendtgørelsens § 21, stk. 2, jf. § 21, stk. 3		1	
Straffelovens § 152 og § 155			
Straffelovens § 244	1		
Færdselsloven			
Afgjort af statsadvokaten	2	29	4
Afgjort af politidirektøren		49	

Tabel 8. Afgørelse af adfærdsklager over politipersonale

Afgørelse	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Rigspolitiet	Ikke specifik politikreds	Hele landet
Klagen sluttet ved notitssagsbehandling	19	24	5	24	23	12	19	23	22	90	17	0	1	0	279
Klagen tilbagekaldt	2	1	1	1	0	3	0	1	0	4	1	0	0	1	15
Klagen afvist som forældet, jf. retsplejelovens § 1019 a, stk. 3	0	4	3	0	0	1	2	1	0	6	1	1	0	0	19
Klagen afvist som grundløs, jf. retsplejelovens § 1019 d	3	5	1	0	1	1	0	3	2	10	1	0	0	0	27
Ej kritik (herunder modstridende forklaringer – "påstand mod påstand")	14	37	24	14	18	23	13	19	32	105	18	5	0	0	322
Ej kritik, men forholdet beklaget (forholdet beklaget over for klager, selvom der ikke har været grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd)	2	0	1	1	0	1	1	0	0	7	0	1	0	0	14
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - kritisabelt	1	1	0	1	2	1	1	1	0	6	0	2	0	0	16
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - meget kritisabelt	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	0	0	0	5
Grundlag for kritik af polititjenestemandens adfærd - særdeles/stærkt/yderst kritisabelt	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Andet (herunder blandt andet sager, der er sendt til politidirektøren til afgørelse som dispositionsklage)	2	1	1	0	1	0	1	1	3	6	1	0	0	0	17
Afgjorte adfærdsklager i alt	43	73	36	41	45	42	37	50	62	236	39	9	1	1	715

Tabel 9. Andre indkomne klager/henvendelser fordelt på politikredse

Sagstype	Nordjylland	Østjylland	Midt- og Vestjylland	Syd- og Sønderjylland	Syddestjylland	Fyn	Midt- og Vestsjælland	Nordsjælland	Københavns Vestegn	København	Syddjælland og Lolland-Falster	Bornholm	Ikke specifik politikreds	Hele landet
Dispositionsklager	15	69	24	30	46	33	20	23	31	84	14	1	4	394
Aktindsigt i politiklagesager	1	3	1	0	0	2	0	2	4	6	0	0	29	48
Andre klager/henvendelser	3	12	4	8	2	9	4	5	5	23	2	1	31	109
Nye sager i alt	19	84	29	38	48	44	24	30	40	113	16	2	64	551

Det er
Politiklagerådets
opgave og ansvar at
sikre, at der er
realiteter bag det krav
om uafhængighed,
som myndighedens
navn stiller til
alle ansatte og
rådsmedlemmer
og samtidig lover
befolkningen.

Udgiver

Den Uafhængige Politiklagemyndighed
April 2014

Tekst

Den Uafhængige Politiklagemyndighed

Design & layout

Rumfang

Foto

Hans Christian Jacobsen
Forside: Scanpix
Side 17: Politiets sagssystem

Den Uafhængige Politiklagemyndighed

Banegårdspladsen 1A, 1. sal
8000 Aarhus C

Telefon 4178 3500
mail@politiklagemyndigheden.dk
www.politiklagemyndigheden.dk